

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

คู่มือชุดกิจกรรมแนะแนว เรื่อง
 การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสา
 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 The Results of the use of Guidance Activities Package that Focus on Cooperative
 Experience Development Voluntary Mind
 of Sukhothai Thammathirat Open University Students

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง
 ผู้วิจัย

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คู่มือชุดกิจกรรมแนะแนว เรื่อง
การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสา
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. คำชี้แจง

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 คุณธรรม ทักษะ และความรู้ที่จำเป็น บนฐานค่านิยมร่วมสู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้อง อารงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (Competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะรักษ์ และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมนาอาชีพ บนพื้นฐานของความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

3. พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้กฎรู้ผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

โดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและ สละสลวยตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ การนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะเป็นหน่วยประสานงานในการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแปลง กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สู่อำนาจจัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้น ต่ำที่จำเป็นสำหรับแต่ละระดับและประเภทของการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของผลลัพธ์ที่พึง ประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว ควรใช้การทำงานแบบ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และใช้การวิจัยเป็นฐาน โดยพลเมืองที่เข้มแข็งในระดับอุดมศึกษา คือ กล้า ต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ผิด ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์ การพัฒนาตนเอง และสังคมที่ยั่งยืน ขจัด ความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทยและประชาคม โลก

จากลักษณะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งร่วมมือสร้างสรรค์การพัฒนาตนเอง และสังคมที่ ยั่งยืนในกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ เป็นส่วนที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจการพัฒนาจิตอาสา ซึ่งจิตอาสาเป็นคุณ ธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นคุณค่าและจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของสังคม บุคคลองค์กร หรือสังคม สังคม ที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึก ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์ เมื่อเกิดจิตอาสาทำให้เกิดประชาสังคม ก่อให้ เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำได้ การเมือง เศรษฐกิจศีลธรรมดี (ประเวศ วะสี, 2542 : น. 20)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ได้มีการปรับกระบวนการพัฒนาคน โดยมุ่งเน้นพัฒนา ศักยภาพของคนและสภาพแวดล้อมทางสังคมเพื่อให้การพัฒนาเกิดความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้และทักษะความสามารถซึ่งเป้าหมายนั้นมุ่งหวังให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี และเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม (ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร, วิมล เหมือนคิด และชัยญา ลีศัตร์พ่าย , 2554, ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556)

จิตอาสา (Volunteer Mind) เป็นคุณลักษณะหนึ่งของมนุษย์ที่สังคมในประเทศ ในปัจจุบัน นี้กำลังต้องการ สังคม ต่างมุ่งหวังให้บุคคลยึดถือและนำมาประพฤติปฏิบัติ ซึ่งแสดงออกโดยมี ความ เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ การให้ความช่วยเหลือ การเสียสละให้กับคนอื่นอย่างเต็มใจ การดูแลใส่ใจ สิ่งแวดล้อมและชุมชน เป็นทุนสังคมที่ประเทศไทยและทั่วโลกกำลังผลักดันให้เกิดขึ้นเพื่อที่จะช่วยให้ สังคม ชชาติบ้านเมืองสามารถดำรงได้อย่าง ปกติสุข (สำนักราชเลขาธิการ, 2552) จากแนวคิดดังกล่าว

เห็นได้ว่าสังคมให้ความสำคัญ ในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือเยาวชนนั้นเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่มีจิตอาสา สำหรับเป็นสถาบันการศึกษาที่มีนักศึกษาหลายภูมิภาคทั่วประเทศเข้ามาศึกษาอีกทั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดไม่มีชั้นเรียน มีจุดเน้นในการพัฒนาบัณฑิตให้มีทั้งความรู้ความสามารถควบคู่กับการมีจริยธรรมและคุณธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไม่ได้มุ่งเน้นเพียงความรู้ ทักษะความชำนาญทางวิชาชีพเท่านั้น หากต้องการมุ่งเน้นให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้รับการปลูกฝังควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย นับได้ว่าจิตอาสาเป็นคุณธรรมที่นักศึกษาควรได้รับการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีลักษณะจิตอาสา

สำหรับผลจากการทำกิจกรรมจิตอาสา นั้นยังส่งผลต่อผู้อื่น คือ ทำให้ผู้อื่นมีความภูมิใจในตัวเรา เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นในสังคม ทำให้ผู้ที่ได้รับก็รู้สึกดีจากการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งผู้ปกครองก็มีความภูมิใจที่นักศึกษาได้ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า “พ่อแม่ภูมิใจในตัวเรา ที่เราได้ทำสิ่งดี ๆ ให้แก่คนอื่น” และกิจกรรมจิตอาสาที่เราทำไป เราได้รับรางวัล รางวัลก็เป็นส่วนหนึ่ง การันตีได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นโครงการที่ยั่งยืน ทำให้คนที่ได้รับรู้สึกดี ทุกวันนี้ก็ยังทำโครงการนี้อยู่ ชาวบ้านในชุมชนชอบ แสดงว่าสิ่งที่เราทำเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้อื่น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อื่นได้รับการช่วยเหลือเป้าหมายของการทำกิจกรรมจิตอาสานั้นเน้นที่การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นก็ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสที่จะทำ ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือ ผู้ที่กำลังต้องการความช่วยเหลือ ดังข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า มันทำให้เกิดประโยชน์ต่อคนอื่น เราเป็นผู้ให้ เรารู้สึกสุขใจ เราเคยได้ การให้นั้นมันสำคัญกว่าการรับ มันทำให้เราสามารถพัฒนาได้ (ณัฐชуда สุภาพจน์, 2561)

การแนะนำ เป็นกระบวนการช่วยเหลือคนให้รู้จักตัวเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อเขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า การตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไรและสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน (วัชร ทรัพย์มี, 2531) จึงทำให้เกิดภารกิจของการแนะนำโดย (โกศล มีคุณ, 2544 น. 39) ได้กล่าวถึงภารกิจวิชาการแนะนำว่า “การแนะนำเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีวิชาการเป็นพื้นฐาน ความรู้ที่นำมาใช้งานแนะนำส่วนใหญ่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบระเบียบ จึงมีความแน่นอนเชื่อถือได้ เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทำให้วิถีชีวิตของบุคคลต้องปรับเปลี่ยน สภาพปัญหาของคนที่เปลี่ยนไปงานแนะนำที่มุ่งช่วยบุคคลให้ประสบความสำเร็จ จึงต้องพัฒนาทั้งเนื้อหาและวิธีการเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถสนองความต้องการของบุคคลได้อย่างเหมาะสม การแนะนำจึงต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างความรู้ใหม่อยู่เสมอ องค์ความรู้ที่มีอยู่และองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นใหม่จะเกิดประโยชน์ก็ต่อเมื่อถูกนำมาใช้ และผู้ที่นำความรู้เหล่านี้มาใช้ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมมาโดยตรง ดังนั้น ภารกิจทางวิชาการของงานแนะแนวที่เด่นชัดจึงมีสองประการ คือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้เพื่องานแนะแนว

ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ คู่มือผู้ให้บริการ คู่มือผู้รับบริการ ซึ่งมีใบความรู้อธิบายและแบบทดสอบก่อนและหลังและสื่อหรืออุปกรณ์ การจัดกิจกรรมเพื่อนำชุดกิจกรรมแนะแนวมาใช้เป็นสื่อการสอนและเป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอนเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ตรงตามเป้าหมายตามขอบข่ายของงานแนะแนว

ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดการจัดการเรียนรู้อำนาจสำหรับผู้เรียนตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือโดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งตรงข้ามกับการเรียนที่เน้นการแข่งขันและการเรียนตามลำพัง รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถจัดได้อย่างหลากหลาย แต่ทุกแบบมีลักษณะร่วมกัน คือ แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 2-6 คน โดยสมาชิกทุกคนช่วยเหลือกัน มีการฝึกฝนการทำงานกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลเป็นรายบุคคล

การพัฒนาให้นักศึกษาให้มีจิตอาสา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์กับการศึกษาและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้วิจัยในฐานะที่อยู่ในศาสตร์ของการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษา

1.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แบ่งออกเป็น 00 ช่วง มีจำนวนทั้งหมด 00 กิจกรรม คือ

วันที่ 1 ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการแสดงออกของนักศึกษาในลักษณะมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข ได้แก่ การอำนวยความสะดวก แบ่งปันสิ่งของ ให้คำแนะนำและชักจูงไปในทางที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นหรือการให้กำลังใจ ปลอบใจ เป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

ช่วงที่ 1 การสร้างปฏิสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 1) เธอคือใคร

กิจกรรมที่ 2) เราคือความหวัง

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ

กิจกรรมที่ 3) พลังรัศมี

กิจกรรมที่ 4) จระเข้ขวางคลอง

กิจกรรมที่ 5) ส่งหัวใจ

กิจกรรมที่ 6) ลงเรือลำเดียวกัน

กิจกรรมที่ 7) สะพานมรณะ

วันที่ 2 ด้านการเสียสละเพื่อสังคม เป็นการแสดงออกของนักศึกษาในลักษณะถึงความมีน้ำใจ การสละเวลา สิ่งของ แรงกายและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจไม่มีใครบังคับ

ช่วงที่ 3 การสะท้อนตัวตน

กิจกรรมที่ 8) การท่อนจิตใต้สำนึก (Reflection)

กิจกรรมที่ 9) การถอดบทเรียนการบ่มเพาะจิตอาสา

ช่วงที่ 4 สร้างโมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา

กิจกรรมที่ 10) โมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา และนำเสนอ

วันที่ 3 ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม เป็นการแสดงออกของนักศึกษาถึงความตั้งใจในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน กล้าเสนอความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์สังคม ได้แก่ การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จโดยไม่ละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงการทำงาน มีความเพียรพยายาม ช่วยเหลือผู้อื่น สนใจปัญหาของสังคม และเสนอความคิดในการแก้ปัญหา

ช่วงที่ 5 โปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา

กิจกรรมที่ 11) ผลิตโปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา และการนำเสนอ

ช่วงที่ 6 ขอบคุณ

กิจกรรมที่ 12) ขอบคุณและการอำลา

1.2 แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสา ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลา 3) ระดับและวัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4) ขนาดของ

กลุ่ม 5) แนวคิด 6) วัตถุประสงค์ 7) ขั้นตอนกิจกรรม ประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุป 8) สื่อประกอบกิจกรรม และ 9) การประเมินผล

1.3 กิจกรรม ขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ใช้เทคนิคตัวแบบบุคคลจริง ตัวแบบสัญลักษณ์ ทั้งวีดิทัศน์ รูปภาพ สถานการณ์จำลอง และคำบอกเล่า หรือสารบันทึก การเสนอตัวแบบต้องทำควบคู่กับการเสริมแรง และวิธีการ ที่หลากหลาย ประกอบด้วย การอภิปราย การจัดกิจกรรมกลุ่ม และการฝึกพฤติกรรม และมีสื่อ อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม เช่น เครื่องเล่นซีดีคอมพิวเตอร์แผ่นซีดีและวัสดุอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรม

1.4 ผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ควรศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ รวมทั้งฝึกซ้อม การจัดกิจกรรมตามรายละเอียดที่เขียนไว้ในแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวแต่ละกิจกรรม จนสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

2. องค์ประกอบของโครงสร้าง

2.1 โครงสร้างชุดกิจกรรม

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาในลักษณะมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข ได้แก่ การอำนวยความสะดวก แบ่งปันสิ่งของ ให้คำแนะนำและชักจูงไปในทางที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นหรือการให้กำลังใจ ปลอบใจ เป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

2) ด้านการเสียสละเพื่อสังคม หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาในลักษณะถึงความมีน้ำใจ การสละเวลา สิ่งของ แรงกายและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจไม่มีใครบังคับ

3) ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาถึงความตั้งใจในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน กล้าเสนอความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์สังคม ได้แก่ การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จโดยไม่ละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงการทำงาน มีความเพียรพยายาม ช่วยเหลือผู้อื่น สนใจปัญหาของสังคม และเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา

จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวมโดยมีลักษณะความสมัครใจ เป็นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นการอาสาสมัครที่จะกระทำสิ่งนั้น และความสมัครใจพร้อมที่จะช่วยเหลือ ความเต็มใจ เป็นความรู้สึกของนักศึกษาที่ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น สิ่งที่เราสมัครทำด้วยความเต็มใจ การให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจมาจากความรู้สึกที่แท้จริง และการมุ่งมั่นพัฒนาสิ่งรอบตัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ความเข้าใจต่อแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญาและหลักการแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวที่ดีควรยึดปรัชญาการแนะแนว เป็นแนวทางในการให้บริการแนะแนว

1) บุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ความสนใจ ความสามารถ ความถนัดและเจตคติ

2) บุคคลเป็นทรัพยากรที่มีค่ามีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน และมีศักยภาพแฝงอยู่ในตน ควรพัฒนาให้เจริญขึ้นทุกด้าน

3) พฤติกรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลง บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปด้วยดีหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ

4) พฤติกรรมทุกอย่างของบุคคลย่อมมีสาเหตุ การที่บุคคลจะแสดงออกอย่างไรหรือเป็นเช่นไร ย่อมเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุ

5) บุคคลย่อมมีศักดิ์ศรีและการยอมรับซึ่งกันและกัน

6) ธรรมชาติของคนอยู่รวมกันเป็นสังคม ไม่มีใครสามารถมีชีวิตอยู่คนเดียวเพียงลำพัง จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

การให้บริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมแนะแนวจึงควรยึดปรัชญาการแนะแนวเป็นแนวคิดการช่วยเหลือบุคคลให้ประสบความสำเร็จตามอัตภาพ

ในการดำเนินงานแนะแนวไว้ 7 ประการ ตามแนวคิดของ พนม ลิ้มอารีย์ (2533 : 10) พอสรุปได้ดังนี้

1) บุคคลย่อมมีความแตกต่าง การยอมรับความแตกต่างของบุคคล เป็นแนวคิดหลักของปรัชญาการแนะแนว การแนะแนวจึงมุ่งส่งเสริมให้บุคคลมีพัฒนาการตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล อย่างมีบูรณาการสูงสุดขีดความสามารถของแต่ละบุคคล

2) มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่า ในทางการแนะแนวมีความคิดเห็นว่ามีมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงยิ่ง ดังนั้น สถาบันต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นบ้าน โรงเรียน วัด ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จึงควรช่วยกันส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคลทุกคนให้มีความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการที่สูงสุดในทุกด้าน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

3) การแนะนำเกิดจากความร่วมมือไม่ใช่การบังคับ ในทางการแนะนำ มีความคิดเห็นว่าการแนะนำอันเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการควรเป็นไปโดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ให้บริการและฝ่ายผู้รับบริการแนะนำ และไม่มีการบังคับ

4) มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและมีเกียรติยศ ในทางการแนะนำมีความคิดเห็นว่ามันุษย์ทุกคนมีคุณค่าและมีเกียรติยศเท่าเทียมกัน จึงไม่ควรดูถูกเหยียดหยามแม้เขาจะมีปัญหาที่ตามและทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกกำหนดเป้าหมายสำหรับชีวิตของตน

5) พฤติกรรมของบุคคลย่อมเป็นสาเหตุและจุดมุ่งหมาย ในทางการแนะนำมีความคิดเห็นว่าการแนะนำทุกพฤติกรรมมีสาเหตุและจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของบุคคลที่ผิดปกติหรือเบี่ยงเบนไป จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงสาเหตุแห่งความผิดปกตินั้น ๆ เสียก่อน เมื่อค้นพบสาเหตุแล้วย่อมจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ถูกจุดและทำได้ง่าย

6) การแนะนำเป็นการพัฒนาการด้านส่วนตัว ในทางการแนะนำมีความคิดเห็นว่าการแนะนำเป็นการศึกษาและพัฒนาคนในด้านสมรรถนะหรือสติปัญญาเท่านั้น แต่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องพัฒนาด้านส่วนตัวด้วย ซึ่งถือว่าเป็นงานด้านการแนะนำโดยเฉพาะ เป็นการช่วยเหลือให้มนุษย์ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง

7) การแนะนำเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มีลำดับขั้นและต่อเนื่อง ในทางการแนะนำมีความคิดเห็นว่าการแนะนำเป็นกระบวนการที่ควรเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และก้าวสู่โลกของงาน

จากปรัชญาของการแนะนำดังที่กล่าวแล้วนำมาสู่การกำหนดเป็นหลักการสำหรับการดำเนินงานแนะนำ ซึ่ง วัชร ทรัพย์มี (2531 : น. 4) กล่าวถึงหลักการดำเนินงานแนะนำที่มีประสิทธิภาพ โดย ผู้ดำเนินงานแนะนำต้องมีหลักสำหรับยึดถือและปฏิบัติ พอสรุปได้ดังนี้

- 1) การแนะนำจัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลในทุกด้าน
- 2) การแนะนำเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 3) การแนะนำเกิดจากความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย
- 4) การแนะนำยึดหลักสิทธิและเสรีภาพบุคคล
- 5) การแนะนำเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการวางแผนระยะยาว
- 6) การแนะนำมีจุดมุ่งหมายทั้งทางด้านการป้องกันปัญหา การแก้ปัญหา และการส่งเสริมพัฒนาการ
- 7) ผู้ทำหน้าที่แนะนำจะต้องมีคุณสมบัติ และได้รับการฝึกอบรมทางการแนะนำมาโดยเฉพาะ

8) การแนะนำมีหลักการในการช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ในปัจจุบัน และมีการวางแผนที่ดีในอนาคต

9) การแนะนำตั้งอยู่บนหลักการว่าถ้าบุคคลแต่ละคนได้พัฒนาจนถึงขีดสูงสุดในทุกด้าน และสามารถปรับตัวได้ดีแล้ว สังคมก็จะพัฒนารุ่งเรืองตามไปด้วย

ชุดกิจกรรมแนะนำ

การแนะนำ หมายถึง กระบวนการช่วยให้บุคคลรู้จักตัวเอง รู้จักโลกรอบตัว ด้วยกลวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ชุดกิจกรรมแนะนำ หมายถึง เครื่องมือทางการแนะนำที่ประกอบด้วย กิจกรรมแนะนำหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายทางการแนะนำ โดยชุดกิจกรรมแนะนำประกอบด้วย (1) คำชี้แจงและการเตรียมการของผู้ให้บริการ (2) แผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งระบุสื่อ ใบบาง ใบความรู้ หรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรมไว้ในแต่ละแผน อาจเป็นกรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ สื่อสังคมออนไลน์ คลิปวิดีโอ มัลติมีเดีย และฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยจัดไว้เป็นชุดกล่องหรือซอง จะบรรจุคู่มือครู คู่มือนักศึกษาและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง (3) คำชี้แจงการใช้เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะนำนั้น ๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545, น. 80), บุชากร ตัณทวารณ (2545, น. 30)

ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะนำ กิจกรรมแนะนำเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา สร้างเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับทุกกลุ่มคนทั้งเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ในขอบข่าย ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบและเทคนิคหลากหลาย อาจเป็นกิจกรรมแนะนำโดยตรงหรือผสมผสานในการเรียน การสอน การฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ดังที่ สมร ทองดี และปราณี รามสูต (อ้างถึงใน ชลธิชา จันมณีนธ์, 2554, น. 92) กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมแนะนำ หากกระทำได้เหมาะสมจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการในการแก้ปัญหา เช่น การทะเลาะวิวาท พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหายาเสพติด การขาดความมีระเบียบวินัย ขาดคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบ ซึ่งหากบุคคลเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม โดยใช้กระบวนการทางการแนะนำก็น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่แก้ปัญหาก็ได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เกี่ยวข้อง ชุมชน สังคม และนอกจากช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาตนเองแล้วยังสามารถสร้างคุณประโยชน์แก่ สังคมได้ช่วยให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สังคมปัจจุบันปรารถนาให้เกิดขึ้น ดังนั้นกิจกรรมแนะนำจึงมีความสำคัญทั้งต่อผู้ให้และผู้รับบริการ

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษา พอสรุปถึงความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะนำ ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาป้องกันปัญหาและแก้ปัญหของผู้รับบริการทั้งเด็ก วัยรุ่นและผู้ใหญ่ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ขอบข่าย คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ

องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งโดยทั่วไปจะมีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ คู่มือครู และโปรแกรมกิจกรรม (วลัยลักษณ์ ภักดีผล, 2533, น. 9) (อลิสสา กุระมะสุวรรณ, 2552, น. 35) ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนว มีรายละเอียดดังนี้

1. คู่มือครู ประกอบด้วย คำชี้แจงทั่วไป วัตถุประสงค์ วิธีการใช้เครื่องมือวัด เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบวัด การใช้แบบทดสอบ คำชี้แจง แผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สื่ออุปกรณ์การจัดกิจกรรมอาจเป็นกรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ สื่อสังคมออนไลน์ คลิปวิดีโอ มัลติมีเดีย และแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม

2. โปรแกรมกิจกรรม หัวข้อเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ อุปกรณ์และการประเมิน

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้า พอลจะสรุปองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งประกอบด้วย (1) คู่มือผู้ให้บริการ ประกอบด้วย คำชี้แจง การเตรียมการของผู้ให้บริการ และแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (2) คู่มือผู้รับบริการ ประกอบด้วย ใบงาน ใบความรู้ อาจเป็นกรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ สื่อสังคมออนไลน์ คลิปวิดีโอ มัลติมีเดีย และแบบทดสอบ ก่อน-หลัง (3) สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

1) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนว

การดำเนินกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับกำหนัดขั้นตอนอย่างเป็นระบบมีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

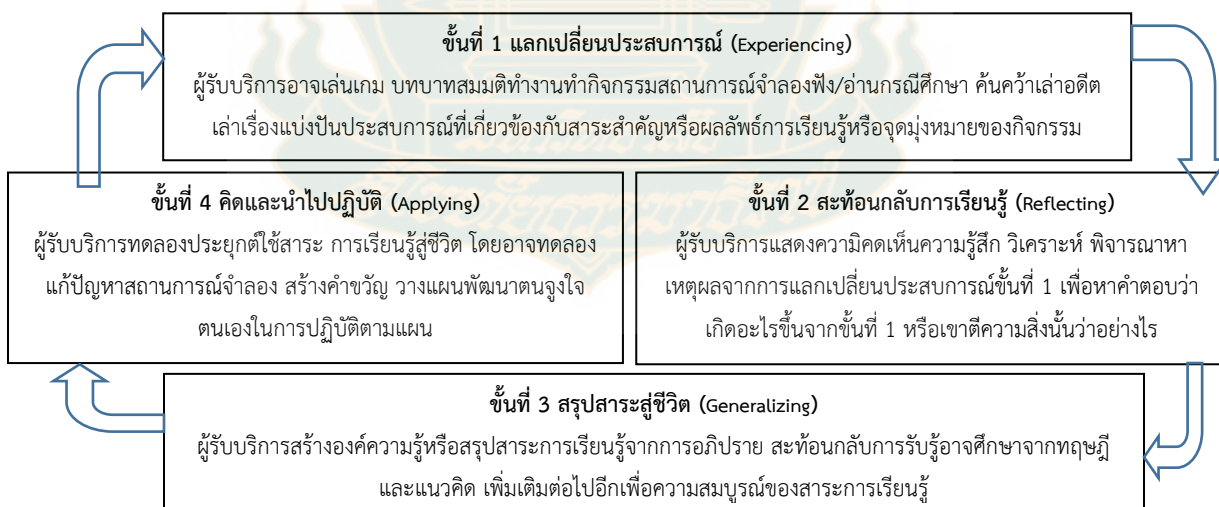
สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545 : น. 48-50) ได้แสดงขั้นตอนและวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ดัดแปลงมาจาก Luckner และ Nadler มี 4 ขั้น (ERGA) คือ ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting) ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) ชุดกิจกรรมแนะแนวหมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบใหม่มีความสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์ กิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจัดทำในลักษณะของสื่อประสม ประกอบไปด้วย คู่มือครู และโปรแกรมกิจกรรม โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เช่น เกมการอภิปราย กรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง ตลอดจนการใช้สื่อ และอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรม ซึ่งนักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะเสริมสร้างผู้รับบริการทั้งกระบวนการคิดและการปฏิบัตินำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งผู้ให้บริการต้องกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้เป็น “ผู้ร่วมทำกิจกรรม” ไม่ใช่ “ผู้สังเกตการณ์” ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้รับบริการมีอารมณ์ร่วมสนุกสนานมีชีวิตชีวาโดยอาจใช้เกม เพลง นิทาน ข่าวกรณีศึกษา ฯลฯ เป็นสื่อแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ผู้รับบริการอาจเล่นเกม บทบาทสมมติ ทำงานทำกิจกรรม สถานการณ์จำลองฟังหรืออ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า เล่าอดีตเล่าเรื่องแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญหรือผลลัพธ์การเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็นความรู้สึก วิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผล จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ขั้นที่ 1 เพื่อหาคำตอบว่าเกิดอะไรขึ้นจากขั้นที่ 1 นั้นหรือเขาตีความสิ่งนั้นว่าอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) ผู้รับบริการสร้างองค์ความรู้หรือสรุปสาระการเรียนรู้จากการอภิปรายสะท้อนกลับการเรียนรู้จากทฤษฎีและแนวคิดเพิ่มเติมต่อไปอีกเพื่อความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิต

ขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) ผู้รับบริการทดลองประยุกต์ใช้สาระการเรียนรู้สู่ชีวิต โดยอาจทดลอง แก้ปัญหา สถานการณ์จำลอง สร้างคำขวัญ วางแผนพัฒนาตน จูงใจตนเอง ในการปฏิบัติตามแผน ซึ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 อาจมีความต่อเนื่องคาบเกี่ยวกันจนแยกไม่ออกหรือบางครั้งมีการสลับขั้นตอน เช่น อาจจัดกิจกรรมนำเสนอสาระการเรียนรู้หรือองค์ความรู้ก่อนจากนั้นเป็นขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์แล้วเป็นกิจกรรมสะท้อนกลับการเรียนรู้สุดท้ายเป็นกิจกรรม ได้ทดลองประสบการณ์และประยุกต์ใช้ซึ่งขั้นตอนนี้จะอยู่เป็นขั้นสุดท้ายของกิจกรรมเสมอและเมื่อถึงขั้นคิดและนำไปปฏิบัติก็อาจกลับเข้าสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นวงจรต่อไปใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้มั่นคงขึ้นนำไปสู่การปฏิบัติได้ดีขึ้น และเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ต่อเนื่องต่อไปอีกวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 4 ขั้นตอนอธิบายโดยภาพ

แสดงขั้นตอนและวงจรกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

ที่มา : สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545, น. 50) “แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว” ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่อง และกิจกรรมแนะหน่วยที่ 9 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

2) **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือโดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งตรงข้ามกับการเรียนที่เน้นการแข่งขันและการเรียนตามลำพัง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถจัดได้อย่างหลากหลาย แต่ทุกแบบมีลักษณะร่วมกัน คือ แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 2-6 คน โดยสมาชิกทุกคนช่วยเหลือกัน มีการฝึกฝนการทำงานกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลเป็นรายบุคคล

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative Learning) หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการ คือ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักศึกษา ช่วยพัฒนาความคิดของนักศึกษา ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการทำกิจกรรม ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ทำให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น และช่วยการปรับตัวในสังคมดีขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีรูปแบบอย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. **คิดและคุยกัน (Think Pairs Share) , เพื่อนเรียน (Partners) , ผลัดกันพูด (Say and Switch)** ทั้ง 3 รูปแบบเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน ให้นักศึกษาจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสถานการณ์ หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่กำหนดให้

2. **กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable)** เป็นรูปแบบการสอนที่จัดกลุ่มนักศึกษาที่มีจำนวนมากกว่า 2 คนขึ้นไป เปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคน เขียนความคิดเห็นของตน บอกเล่าประสบการณ์ความรู้ หรือสิ่งที่ตนกำลังศึกษาให้เพื่อนคนที่อยู่ถัดไปโดยเวียนไปทางด้านใดด้านหนึ่ง สมาชิกทุกคนจะใช้เวลาเท่าๆกันหรือใกล้เคียง

3. **คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) , มุมสนทนา (Corners) , ร่วมกันคิด (Numbered Heads together)** เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้โจทย์ปัญหา หรือทำแบบฝึกหัด เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

ย่อยสามารถตอบปัญหา หรือแก้โจทย์ได้แล้ว ให้แลกเปลี่ยนกันตรวจสอบคำตอบ โดยการจับคู่ตรวจสอบ หรือจัดมุมสนทนา

4. การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three Step Interview) รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้มี 3 ขั้นตอน โดยผู้สอนกำหนดคำถามหรือประเด็นโจทย์ปัญหาให้นักศึกษาตอบ มีหลักการดังนี้

- นักศึกษาจับคู่กัน คนที่ 1 เป็นผู้สัมภาษณ์โดยถามคำถามให้คนที่ 2 เป็นผู้ตอบ
- นักศึกษาสลับบทบาทกัน จากผู้ถามเป็นผู้ตอบ และจากผู้ตอบเป็นผู้ถาม
- นักศึกษาในแต่ละกลุ่มย่อย ผลัดกันเล่า สิ่งที่ตนรู้จากคู่ของตน ให้กลุ่มทราบ

5. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Games Tournament หรือ TGT), การแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) เป็นรูปแบบการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation)
- การจัดทีม (Team)
- การแข่งขัน/การทดสอบ (TGT ใช้การแข่งขัน ส่วน STAD ใช้การทดสอบ)
- การยอมรับความสำเร็จของทีม (Team Recognition)

6. ปริศนาความรู้ (Jigsaw) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกันโดยครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะเรียน ออกเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้นักศึกษาแต่ละคนในกลุ่มค้นคว้าคนละหัวข้อย่อย โดยนักศึกษาแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะร่วมกันศึกษา จากนั้นแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตน เพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง

7. การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะเลือกหัวข้อย่อย และเลือกวิธีการแสวงหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตัวเอง หลังจากนั้นสมาชิก แต่ละคน จะรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานให้กลุ่มตนเองทราบ

8. การเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนการสอนแบบรายบุคคลเข้าด้วยกัน เน้นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้

นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

9. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม ที่มีองค์ประกอบน่าสนใจ ได้แก่ การสร้างกลุ่มอ่าน การจัดกลุ่มย่อย กิจกรรมการอ่านพื้นฐาน การหาเพื่อนช่วยตรวจสอบ การทดสอบ การสอนอ่าน การสอนเขียน เป็นต้น

รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถจัดได้อย่างหลากหลาย แต่ทุกแบบมีลักษณะร่วมกัน คือ แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 2-6 คน โดยสมาชิกทุกคนช่วยเหลือกัน มีการฝึกฝนการทำงานกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลเป็นรายบุคคล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยเป็นการบูรณาการระหว่างการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตอาสา

สำหรับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตอาสาจะได้กล่าวถึงความหมายของจิตอาสา ความสำคัญของจิตอาสา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาซึ่งจะรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของจิตอาสา

ความหมายของคำว่า จิตอาสาจากการหาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะที่คล้ายคลึงกันของคำว่าจิตอาสา ได้แก่ 1) เป็นการทำงานด้วยความสมัครใจไม่หวังผลตอบแทน 2) เป็นการสละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม และ 3) เป็นการกระทำที่ไม่ใช่ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ โดยผู้ที่ได้ให้ความหมายของจิตอาสาไว้ เช่น ประวีตร พิสุทธิโสภณ (2554) ได้ให้ความหมายว่า จิตอาสา หมายถึง ผู้ที่มีจิตใจเป็นผู้ให้ ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละสิ่งที่ตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เมื่อแผ่ให้กับส่วนรวม หรือ ปิยะนาถ สรวินุตตร (2552) ได้ให้ความหมายว่า จิตอาสา หมายถึง จิตที่พร้อมจะให้ หรือเสียสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน พระไพศาล วิสาโล (วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์ , 2552; อ้างอิงจาก พระไพศาล วิสาโล , 2552) ได้ให้ความหมายว่า จิตอาสา หมายถึง จิตที่ไม่นิ่งดูตายต่อสังคมหรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาจะเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทานให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย และด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ธาณิชฎ์ กรองแก้ว (2550) ได้ให้ความหมายว่า จิตอาสา หมายถึง คนที่มีจิตใจอาสาช่วยเหลือ อยากให้ผู้อื่นมีความสุข คนที่มาร่วมกิจกรรม จิตอาสา ก็คือ อาสาสมัคร หรือคือ บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือ สังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกันแก้ไขพัฒนาสังคม โดยไม่

หวังสิ่งตอบแทน และณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550 : 22) ได้ให้ความหมายว่า จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวม โดยการเอาใจใส่ และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน แต่อย่างไรก็ตามได้มีผู้บัญญัติคำขึ้นมาใหม่ว่า จิตสาธารณะ บ้าง จิตสำนึกต่อสังคมบ้าง ซึ่งล้วนมีความหมายโดยรวมตรงกับคำว่า จิตอาสา คือ เริ่มจากไม่เบียดเบียนตนเอง และคนอื่น แล้วจึงทำการเผื่อแผ่แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเกื้อกูลผู้คน และชุมชน (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2550 : 3)

ผู้วิจัยสรุปความหมาย “จิตอาสา” ได้ว่าหมายถึง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละเวลา สิ่งของ เงินทอง แรงกาย สติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ หมายรวมถึงกิจกรรมที่เคยกระทำมาแล้ว และกำลังจะเข้าร่วมในอนาคต หรือมีจิตใจที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดี ได้ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม เพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขด้วยความสมัครใจ และไม่หวังผลตอบแทน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ การมีสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เอาใจใส่ป้องกันแก้ไขปัญหาสังคมโดยกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

2. ความสำคัญของจิตอาสา

จิตอาสาเป็นการทำจิตของเราให้เบิกบาน อย่าให้จิตของเราขุ่นข้น ทำงานร่วมกันระหว่างกาย (ภายนอก) และจิต (ภายใน) การทำงานอาสา คือ การทำงานที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์จะทำให้เราทำงานอย่างเบิกบานสนุกสนาน จิตเสมือนน้ำใสที่หล่อเลี้ยงชีวิต จึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ หากทำงานหวังผลตอบแทนแล้วไม่ได้รับจิตจะขุ่นข้นด้วยอารมณ์ท้อแท้เหมือนน้ำใสขุ่นข้นด้วยตะกอน จิตใจจะอดตันเวลานั้นจะยิ้มไม่ออก (ปิยะนาถ สรวินุตตร, 2552)

พระไพฑูริล วิสาโล กล่าวถึงความสำคัญของจิตอาสาว่า ในสภาพสังคมปัจจุบัน บุคคลต้องความช่วยเหลือมีอยู่มาก การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เรื่องจิตอาสาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่พึงร่วมกันพิจารณาว่า ตนสามารถจะเป็นคนหนึ่งที่มีจิตอาสาเพิ่มขึ้นในสังคมหรือไม่ จิตอาสาเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดองค์กร หรือเครือข่ายอาสาขึ้นมา เพื่อกระตุ้นจิตอาสาให้เพิ่มขึ้นในสังคมไทยเครือข่ายจิตอาสาเป็นองค์กรที่ดำเนินการ โดยตามปกติแล้ว การทำงานในลักษณะนี้ถือได้ว่าเป็นการทำงานที่เสี่ยงต่อชีวิตหรือการทำงาน เพราะถือว่าทำงานด้วยจิตอาสาลงไปทำ แต่เนื้อหาในการทำงานลักษณะนี้กล่าวคือทำงานมีความมุ่งหมายต่องานในตัว มีคุณค่า และเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ แต่ผู้ทำงานจะเข้าใจความมุ่งหมาย และเห็นประโยชน์แค่ไหน ถ้ามองเห็นประโยชน์แล้วมีแรงกระตุ้นคือศรัทธาวิริยะขันติ สติ ปัญญา นี่คือน้องประกอบของนักจิตอาสาอันเป็นแรงกระตุ้นในการทำงานของนักจิตอาสา

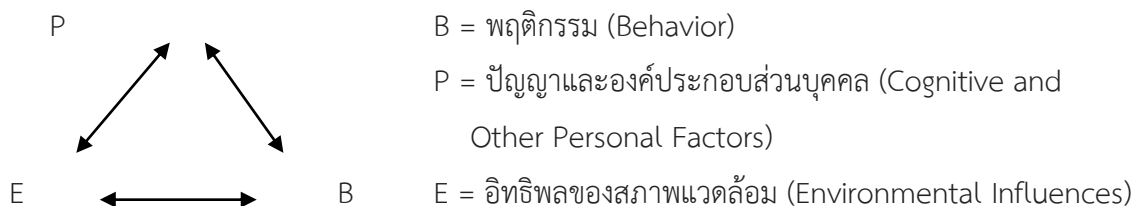
จำเป็นต้องมีและสร้างให้เกิดขึ้น แรงกระตุ้นคือ ศรัทธาในการทำงานของจิตอาสา ต้องประกอบด้วย ศรัทธาเชื่อมั่นในงานที่ทำ ศรัทธาคือการที่มีความเชื่อ ความมั่นใจ เห็นคุณค่า เป็นประโยชน์ของงานนั้น ศรัทธาเป็นสิ่งสำคัญ เป็นหลักที่อยู่ในใจเรา เป็นสิ่งที่ทำให้การทำงานที่เป็นเรื่องของร่างกาย หรือทางสังคม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวถึงความสำคัญของจิตอาสาว่า การพัฒนาตนเองให้มีความเก่งกล้าสามารถในการทำงานนี้ นอกจากการเกิดผลภายนอก เช่น อาจจะได้ผลตอบแทนหรือได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนระดับงานแล้ว ก็มีผลที่แน่นอนภายในตัวเองไม่ว่าภายนอกเราจะได้รับผลตอบแทนหรือไม่ก็ตาม แต่ในตัวเราเรารู้ ก็คือการที่เรามีความชำนาญมากขึ้น ทำอะไรได้ดีขึ้น เขาจะมีผลตอบแทนให้หรือจะไม่มีก็แล้วแต่ แต่เรารู้สึกในตัวเองของเรา เราทำไปแล้วเราก็สบายใจภูมิใจของเรา ถ้ารู้สึกว่าการทำอะไรแล้ว เราทำได้ดีขึ้น นี่คือการพัฒนาตนเอง ขอให้เรามีความภูมิใจ สบายใจในตัวได้ทันที ไม่ต้องรอให้คนอื่นเขามาให้ผลตอบแทน เช่นเราทำงานเกี่ยวกับงานรับอาสาสมัครทำงานเพื่อส่วนรวมของสังคม

จากทฤษฎีที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ความสำคัญของจิตอาสา เป็นการพัฒนาตนเองใหม่ ความเก่งกล้าสามารถในกิจกรรมงานนั้นเกิดแรงกระตุ้นคือศรัทธาในการทำงาน ทำด้วยศรัทธาเชื่อมั่นในงานที่ทำ มีความมั่นใจ เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์ของงานนั้น เมื่อทำงานที่เป็นเรื่อง ทางร่างกาย หรือทางสังคม เกิดความหมายเป็นประโยชน์ที่แท้จริง ปรากฏมองเห็นกันภายนอกและมีเกิดผลภายใน มีความชำนาญมากขึ้น ทำอะไรได้ดีขึ้น ทำไปแล้วเกิดความสบายใจภูมิใจ มีความภูมิใจได้ทันที ไม่ต้องรอให้คนอื่นเขามาให้ผลตอบแทน

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา

หลักการของทฤษฎีปัญญาทางสังคม ในการอธิบายพัฒนาการผู้ใหญ่ จะเป็นการอธิบายพฤติกรรมองค์ประกอบส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีเชิงปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory) ของ แบนดูรา เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบ 3 อย่าง ได้แก่ พฤติกรรมปัญญา องค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลของสภาพแวดล้อม โดยองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างนี้ จะเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุผล (วัลภา สบายยิ่ง, 2553)

โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคลและอิทธิพลของสภาพแวดล้อม

ที่มา : แบนดูรา (Bandura, 1986 : 24)

จากภาพแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลของสภาพแวดล้อมนั้น ต่างเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ-ผลซึ่งกันและกัน นั่นก็หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ก็จะมีผลทำให้องค์ประกอบอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น สายสมรเข้าไปเป็นผู้จำหน่ายตรงได้เห็นเพื่อนประสบความสำเร็จในการทำงาน สภาพแวดล้อม (E) เช่นนี้ มีผลทำให้สายสมรเชื่อว่า (P) ความพยายาม มุมนานะของตนเองสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งมีผลทำให้สายสมรมีพฤติกรรม (B) ที่แสดงออกถึงความพยายามมุมนานะด้วย แล้วพฤติกรรมซึ่งแสดงถึงความพยายามมุมนานะของสายสมรก็ทำหน้าที่เป็นสภาพแวดล้อม (E) ให้กับเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ด้วย

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเนื่องจากให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งส่วนตนเอง และสมาชิกในกลุ่มให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศในการทำงานร่วมกันช่วยส่งเสริมให้มีทักษะการทำงานร่วมกันที่ดีช่วยให้มุมมองกว้างขึ้น และช่วยพัฒนาการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3.1 กระบวนการสร้างจิตอาสา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2558) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสาสามารถทำได้ทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยเด็กที่เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ผู้สอน เป็นหัวใจสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะจิตอาสาที่สามารถพัฒนาพร้อมกัน สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องนำองค์ความรู้เชิงทฤษฎีมาปรับประยุกต์ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน เริ่มจากตัวผู้สอนเองที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและค่อยๆ ขยายไปสู่การพัฒนาผู้เรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องพัฒนาไปให้ถึงระบบคิดของผู้เรียนมากกว่าการให้ทำกิจกรรมโดยปราศจากความคิด อย่างไรก็ตามต้องถือเป็นหลักการว่าการพัฒนาจิตอาสาสามารถสอดแทรกได้ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การช่วยเหลือเพื่อนที่ทำการบ้านไม่ได้ก็เป็น

จิตอาสาชนิดหนึ่ง หรือการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า การจัดทำโครงการจิตอาสาที่ออกไปนอกโรงเรียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาเท่านั้น แต่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเชื่อมโยงเข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียนในแต่ละชุมชนท้องถิ่น แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตอาสา มีดังนี้

1. การเป็นตัวแบบทางด้านจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ ตามทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory) เมื่อผู้สอนแสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ แม้ไม่ต้องสอนโดยวาจา แต่เป็นการสอนโดยการกระทำ ผู้เรียนจะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมนั้นด้วย การพัฒนาลักษณะนี้ เป็นการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยกระบวนการซึมซับ การสังเกต การเลียนแบบพฤติกรรม แต่ควรใช้ควบคู่กับการสะท้อนผลตนเอง (reflection) ในข้อ 5 ด้วย

2. การจัดการเรียนรู้ต้องผ่านกระบวนการการปฏิบัติ (Action Learning) โดยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาตามความเหมาะสมด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องจัดทำเป็นโครงการเฉพาะกิจขึ้น แต่ควรบูรณาการไปในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และที่สำคัญจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติต่อเพื่อนและผู้สอน

3. การสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้จิตอาสา โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วม (Empathy) ความเห็นอกเห็นใจ เอาใจผู้อื่นมาใส่ใจตนเอง เพื่อรับรู้ความรู้สึก และตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมจิตอาสาอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งภาษาพูดและภาษากาย

4. มุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมอง (Transformation of Learning) ของผู้เรียน ทำให้เห็นว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวมได้ไม่สำคัญว่าจะเรียนเก่งสอบได้คะแนนดีหรือไม่ การปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมองดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาจิตอาสาอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

5. การจัดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนตนเอง (Self - reflection) มุ่งให้เห็นความคิดและความรู้สึกของตนเองเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น หรือทำประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งการกำหนดแนวทางสำหรับพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีจิตอาสาต่อไป

6. ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการมีจิตอาสานั้นจะต้องไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองหรือบุคคลรอบข้าง มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา สิ่งใดที่เกินกำลังที่เราจะทำได้ คนเดียวต้องรู้จักสร้างแนวร่วมหรือเครือข่ายมาช่วยให้สำเร็จ

3.2 ลักษณะพฤติกรรมของจิตอาสา ลักษณะของผู้ที่มีจิตอาสา มีดังต่อไปนี้ (จิรวัดน์ วีรังกร, 2542)

1. การมีทัศนคติที่รับรู้ว่าคุณค่าเพียงพอและรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องกระทำหรือไม่กระทำ หรืองดเว้นการกระทำคิดเห็นได้ด้วยตนเองว่าตนเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของส่วนรวม

2. การมีความยินดีที่ได้ทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เชื่อมั่นว่าตนทำได้ไม่ เห็นว่าเป็นภาระของตนเองที่มากจนเกินไป

3. เป็นผู้เห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนทำ ทำอย่างมีความสุขไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยและไม่คิดหวัง สิ่งตอบแทนใด ๆ ในสิ่งที่ตนได้ทำ

4. รู้สึกทนไม่ได้ที่ตนเองมองข้ามผ่านไปโดยไม่ให้ความร่วมมือ

5. เป็นคนมองประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ดังนั้น ผู้ที่มีจิตอาสา หรือมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมต้องเกิดจากการรับรู้ถึงคุณค่าในตัวเอง และเล็งเห็นว่าตนเองสามารถทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมได้ไม่ว่าจะเป็น การช่วยเหลือด้านสังคม เช่น ผู้คน สัตว์ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านพลังงาน ฯลฯ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่นิ่งดูตาย ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดเชิงบวก หรือสร้างสรรค์ (Positive Thinking) ยิ่งกว่านั้นต้องเกิดความรู้สึกที่อยากเข้าไปมีส่วนร่วม (Participation) อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดียิ่งขึ้นด้วย หรืออีกนัย ผู้ที่มีลักษณะ พฤติกรรม ของจิตอาสา จิตสาธารณะจะมีพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่

- ช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรให้แก่ผู้อื่น
- ร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม
- อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่น
- แบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น

พฤติกรรมที่เสียสละต่อสังคม ได้แก่

- เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์และเวลาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม
- เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน รู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ
- สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่

อ่อนแอ กว่า

- ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ (2551) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีจิตอาสา คือ การมีจิต ที่ต้องการให้ผู้อื่น ตั้งแต่การให้เงิน ให้สิ่งของ จนกระทั่งด้านแรงงานรวมถึงแรงสมอง ซึ่งเป็นจิตใจที่ ยกระดับปัญญาภายในที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสังคมที่เป็นธรรมและสันติซึ่งการให้หรือ เสียสละ นี้สามารถทำได้จนถึงการเสียสละความเป็นตัวตนหรืออัตตาของตนเอง เมื่อพิจารณาเป็น ประเด็น ปี ะยะนาถ สรวิสูตร (2552 : หน้า 35-37) ได้อธิบายว่าคุณลักษณะของผู้ที่มีจิตอาสา ดังนี้ 1. การเกิดความ สงสาร เนื่องจากพบเห็นผู้ที่มีความเดือดร้อนมากกว่าตนเองและอยากที่ จะหาหนทางช่วยเหลือผู้อื่น 2. ประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยตนเอง และได้รับความสุขจึงอยากที่จะช่วยเหลือ ผู้อื่น 3. ความรู้สึก ต่อเนื่อง เมื่อบุคคลได้รับการช่วยเหลือและรู้สึกประทับใจจึงอยากทำสิ่งดี ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น

นันทรัตน์ ปรีวัชรธรรม (2553 : หน้า 27-28) ได้รวบรวมลักษณะที่แสดงออกด้านพฤติกรรมจิตอาสาไว้ดังนี้

1. การช่วยเหลือ หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อพบสถานการณ์ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกต้องการช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การอำนวยความสะดวก การแบ่งปันสิ่งของ และการให้คำแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นร่วมมือ กับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม

2. การเสียสละต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และรู้จักการเป็นผู้ให้มากกว่าการเป็นผู้รับ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ สละกำลังกาย กำลังทรัพย์และเวลาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับ เพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า

3. ความมุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง ความรู้สึกต้องการพัฒนาสังคมและพฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและมีความคิดริเริ่ม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือเพื่อพัฒนาตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ สนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม ตั้งใจที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ดวงทิพย์ อ้นประสิทธิ์ (2555 : หน้า 29) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของผู้มีจิตอาสาไว้ว่ามีลักษณะเป็นบุคคลที่พร้อมจะช่วยเหลือสังคมทุกเวลา เป็นคนที่ตระหนักถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และยังมีความรักและชอบในสิ่งที่ตนพึงกระทำด้วยใจจริง โดยที่ปราศจากการเลือกผู้ที่ต้องการจะเสียสละให้และไม่ได้ถูกกระทำจากผู้อื่น เป็นการกระทำออกมาด้วยใจจริงอย่างแท้จริง ซึ่งลักษณะของผู้ที่มีจิตอาสานั้นจะผ่านการได้รับการปลูกฝังและการอบรม ถ่ายทอด พฤติกรรมในการเสียสละ โดยมีสถาบันต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนหรือเป็นแบบอย่าง ซึ่งลักษณะ เหล่านี้อาจเกิดมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างอาสาของคนในชุมชน โดยต้องอาศัยกระบวนการขัดเกลาจากสถาบันทางสังคมต่าง ๆ

กนกพร สุทธิสันหกุล (2557 : หน้า 16) ได้สรุปความหมายของพฤติกรรมอาสาไว้ว่า พฤติกรรมอาสา หมายถึง การที่บุคคลอุทิศกำลังกาย กำลังใจ เวลา สติปัญญา สิ่งของ เงินทองในการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยไม่หวังผลตอบแทนในรูปสินจ้างรางวัลเป็นสำคัญ กระทำด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกบังคับหรือเพราะหน้าที่ นำประโยชน์มาสู่ผู้ทำพฤติกรรม อาสาและกลุ่มบุคคลที่สาม ซึ่งกลุ่มบุคคลที่สามนี้ไม่รวมบุคคลในครอบครัว เพื่อน และเพื่อนบ้าน อีกทั้งยังได้รับความสุขใจเมื่อทำความดีและเป็นพฤติกรรมที่กระทำไปด้วยความตั้งใจ มีการวางแผนที่จะ อาสา

ช่วยเหลือภายใต้การจัดการขององค์กร แต่ไม่รวมการช่วยเหลือในเหตุการณ์เฉพาะหน้า อันส่งผลให้บุคคลต้องช่วยเหลือผู้อื่นโดยมิได้ตั้งใจ หรือวางแผนที่จะช่วยเหลือมาก่อน

3.4 นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำหนดให้นักศึกษา ศึกษาด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นหลัก นักศึกษาจึงต่างคนต่างเรียนอยู่ที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ โอกาสที่จะรู้จักสนิทสนมกับเพื่อนห้องถิ่นที่เรียนร่วมวิชาเอกเดียวกันหรือสาขาวิชาเดียวกันจึงมีน้อย หรือเมื่อมีปัญหาวิชาการต้องการจะไต่ถามจากอาจารย์ผู้สอน แม้จะติดต่อได้ทางไปรษณีย์และจากการเข้ารับการสอนเสริม แต่ก็มีข้อจำกัดอยู่บ้าง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเห็นว่านักศึกษาในแต่ละห้องถิ่นน่าจะได้รวมตัวกันกระทำกิจกรรมเพื่อจะได้มีโอกาสรู้จักสนิทสนมกัน เพื่อช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ ต่อนักศึกษาต่อไป มหาวิทยาลัยจึงได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้มีประกาศ ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2555 เรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2555 ให้ทุกสาขาวิชากำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตทุกสาขาวิชา และเพิ่มเติมได้ตามศาสตร์ของแต่ละสาขาวิชา โดยมีพฤติกรรมจิตอาสาเป็นคุณลักษณะหนึ่งประการในภาพรวม โดยคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มีดังนี้

อ้างอิง : ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พ.ศ. 2555 เรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2555.

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

องค์ประกอบ	ประเด็น	ระดับปริญญาตรี
1. มีคุณธรรม จริยธรรม	1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต 1.2 มีความขยันหมั่นเพียร 1.3 มีความพอเพียงและมีวิถียัย 1.4 มีเจตคติที่เหมาะสม 1.5 มีวัฒนธรรม คุณธรรม และ ศีลธรรมอันดี 1.6 มีจรรยาบรรณวิชาชีพ	มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความ ขยันหมั่นเพียร มีความพอเพียง และมีวิถียัย มีเจตคติที่เหมาะสม มีวัฒนธรรม คุณธรรม และ ศีลธรรมอันดี มีจรรยาบรรณ วิชาชีพ
2. มีความรอบรู้และมี ประสบการณ์	2.1มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา 2.2 มีความรู้รอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 2.3 มีความสามารถในการประยุกต์ ความรู้สู่การใช้ประโยชน์	มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา มีความรู้รอบในศาสตร์ที่ เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการ ประยุกต์ความรู้สู่การใช้ ประโยชน์
3. คิดเป็น แก้ปัญหาได้	3.1 มีทักษะในการคิดเชิงระบบ 3.2 มีทักษะในการตัดสินใจและ แก้ปัญหา 3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3.4 ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้	มีทักษะในการคิดเชิงระบบ มีทักษะในการตัดสินใจและ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มและ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติ ได้ แสดงความคิดเห็นที่เป็นของ ตัวเองได้ และรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น
4. มีความรับผิดชอบ	4.1 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง 4.2 มีความรับผิดชอบต่อองค์กร 4.3 มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคมทุกระดับ 4.4 มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ	มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อองค์กร มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคมทุกระดับ มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี	5.1 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น 5.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 5.3 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

องค์ประกอบ	ประเด็น	ระดับปริญญาตรี
6. มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	6.1 มีทักษะการสื่อสารที่ดี 6.2 มีทักษะในการใช้ภาษา 6.3 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6.4 มีความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา วิเคราะห์	มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีทักษะในการใช้ภาษา มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้น ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างรู้เท่าทัน มีความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา วิเคราะห์
7. ทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	7.1 มีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเอง 7.2 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง 7.3 มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร	มีความสามารถในการเรียนรู้ตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรอยู่เป็นนิจ

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้วิเคราะห์มาเป็นหลักในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว โดยด้านที่ 1 ทักษะด้านความร่วมมือ มี 2 องค์ประกอบคือ การร่วมมือดำเนินงานของชมรมนักศึกษา และการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือ ด้านที่ 2 การทำงานเป็นทีม ซึ่งมีองค์ประกอบเดียวเป็นการให้ความหมายเป็นองค์รวมไม่สามารถแยกเป็นองค์ประกอบได้ ด้านที่ 3 ภาวะผู้นำ มี 2 องค์ประกอบคือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำ และความสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมาย โดยมีกิจกรรม 12 กิจกรรม ดังโครงสร้างของชุดกิจกรรมแนะแนวดังต่อไปนี้

โครงสร้างของชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมแนะแนว

ที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

วันที่ 1

ช่วงที่ 1 การสร้างปฏิสัมพันธ์

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
1	เธอคือใคร	1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยกับนักศึกษา และนักศึกษาด้วยกัน	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การเสริมแรง การเปิดเผยตัวตน

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
		2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีของการเรียนรู้ร่วมกันของนักศึกษา 3. เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้และพร้อมในการทำงานร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษา	
2	เราคือความหวัง	เพื่อแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย และสร้างความยึดเหนี่ยวกันในกลุ่มย่อย สร้างความเป็นพวกเรา	แบ่งกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่ม ตั้งสโลแกน และ ตั้งสัญลักษณ์ของกลุ่ม ตั้งผู้นำกลุ่ม และทราบดีกา และ เป้าหมายของการทำงานของกลุ่ม

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
3	พลังรัศมี	เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่จะทำงานร่วมกับความพร้อมที่จะปรับตัวกับบุคคลอื่น	ขีดเส้นเป็นวงกลม หรือใช้ผงด้าย โดยเป็นวงกลมที่มีรัศมี 1 เมตร วางแก้ว และวางขวดบนแก้ว ให้ผู้อบรมนำหนังยาง 3 เส้น ไปรัดแก้วที่ละเส้น โดยที่ไม่โดนพื้น และขวดแก้วไม่ล้มลง ผู้เข้าอบรมทุกคนอยู่นอกวงกลม ห้ามอวัยวะใด ๆ โดนพื้นในบริเวณวงกลม
4	จระเข้ขวางคลอง	เพื่อให้สมาชิกบอกความสำคัญของการมีความเสียสละ การแสดงความขอบคุณ และการให้อภัยแก่ผู้อื่น	บทบาทสมมติใช้ฟิวเจอร์บอร์ดจำนวน 4 ชั้น และให้เดินทางบนฟิวเจอร์บอร์ด ห้ามเหยียบลงพื้น ระยะทางเดิน 15 เมตร ความสำเร็จในเวลาที่สั้นกว่ากลุ่มอื่น ๆ การสะท้อน การเสริมแรง การอภิปราย

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
5	ส่งหัวใจ	เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งต่อของงานที่สมาชิกทีมแต่ละคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน	การส่งมอบงานใช้ไม้ที่สามารถจะหนีบได้ในระหว่างขา และมีไม้รูปหัวใจที่สามารถจะคล้องด้วยไม้ได้ส่งต่อหัวใจโดยมีระยะทางร่วมประมาณ 15 เมตร และย้อนกลับสู่จุดเริ่มต้น ความสำเร็จในเวลาที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ การไม่ผิดกติกา การสะท้อน การเสริมแรง การอภิปราย
6	ลงเรือลำเดียวกัน	เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสมาชิกในทีมทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งผู้นำ หรือผู้ตาม ที่จะต้องส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกัน	บทบาทสมมติทุกตำแหน่งในทีม ใช้ผ้าใบขนาด 2 x 2 เมตร ให้สมาชิกยืนบนผ้าใบ โดยไม่สัมผัสพื้นนอกผ้าใบ โดยใช้เวลาทำงาน 4 นาที ความสำเร็จในเวลาที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ การสะท้อน การเสริมแรง การอภิปราย
7	สะพานมรณะ	เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหา ในกรณีที่ทีมงานเผชิญ บทบาทผู้นำที่จะแสดงออก และดำเนินการเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ได้	สื่อบุคคลใช้การเดินทางโดยใช้กัน ในการเดินทาง ระยะทาง 10 เมตร อวัยวะตั้งแต่ขาอ่อนลงไป จะไม่สัมผัสพื้น ความสำเร็จในเวลาที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ การสะท้อน การเสริมแรง การอภิปราย

วันที่ 2 ช่วงที่ 3 การสะท้อนตัวตน

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
8	การท่อนจิตใต้ สำนึก(Reflection)	เพื่อให้นักศึกษาได้ใคร่ครวญการ เปลี่ยนแปลงของตัวเรา และการ แลกเปลี่ยนกัน	ใช้การสงบสติ และใคร่ครวญ และการใช้เทคนิคการโตะล็อก ในการสะท้อนการเรียนรู้ จากนั้นจึงให้แต่ละคนได้สะท้อน ตัวตนของตัวเองระหว่าง กิจกรรม จากนั้น ให้แต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนมานำเสนอ วิทยากร จะให้ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อ เสริมความรู้ของนักศึกษา
9	การถอดบทเรียน การบ่มเพาะจิต อาสา	เพื่อให้ นักศึกษาถอดบทเรียนสำคัญของ การบ่มเพาะจิตอาสา เพื่อการค้นหา สาระหลักในการพัฒนาจิตอาสา	เพื่อให้ นักศึกษาระดมความคิด แล้วเขียนในฟลิปชาร์ท ทำเป็น โปสเตอร์ แล้วจึงให้แต่ละกลุ่ม นำเสนอ เมื่อนำเสนอทุกกลุ่ม แล้ว วิทยากรจึงให้ความเห็น เพิ่มเติม

ช่วงที่ 4 สร้างโมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
10	โมเดลการเรียนรู้ พลังจิตอาสา และ นำเสนอ	เพื่อให้ นักศึกษาสร้างโมเดลสิ่งประดิษฐ์ ที่เกี่ยวข้องกับพลังของจิตอาสา หรือ ความเป็นจิตอาสา	ให้นักศึกษาไปเก็บเศษวัสดุต่างๆ มาสร้างเป็นโมเดลสิ่งประดิษฐ์ โดยที่คณะผู้วิจัย จะมีอุปกรณ์ เกี่ยวกับการตัดต่อแจกให้

วันที่ 3 ช่วงที่ 5 โปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค
11	ผลิตโปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา และการนำเสนอ	เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความคิดและความรู้มาสร้างให้เกิดสร้างรูปธรรมของการทำงาน โดยทำเป็นโมเดลของการสร้างจิตอาสา และพัฒนาการในเวลา 3 ปี	ใช้กระดาษโปสเตอร์และดินสอสีเพื่อการเขียน การวาด และการระบายสี เพื่อให้เกิดความงดงาม การประชุมกลุ่ม
12	ขอบคุณและการอำลา	เพื่อให้นักศึกษาได้กล่าวขอบคุณ ซึ่งกันและกัน และการฝึกที่จะชื่นชมเพื่อนร่วมงาน	ใช้การใคร่ครวญถึงความดีของเพื่อนที่ทำงานร่วมกัน โดยทยอยที่จะจับคู่พูด จนกว่าจะครบทุกคน

ช่วงที่ 1 การสร้างปฏิสัมพันธ์

ชื่อกิจกรรมที่ 1 : เธอคือใคร

เวลาที่ใช้ 60 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

การสร้างปฏิสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมเริ่มต้นเพื่อสร้างความคุ้นเคยและทำความรู้จักกัน พร้อมทั้งเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดความไว้วางใจ การเปิดใจที่จะพูดคุย แลกเปลี่ยน การซักถาม การสอบถามต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การแนะนำ และการเรียนรู้ของนักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยกับนักศึกษา และนักศึกษาด้วยกัน
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้รู้จักและเข้าใจถึงความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้นำ
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม และการให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมที่อาจารย์จัดขึ้น
4. เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะสร้างความร่วมมือกัน ในการทำกิจกรรมการแนะนำต่อไป

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

1.1 กล่าวทักทายนักศึกษา แนะนำตัวเองเพิ่มเติม และชี้แจงจุดประสงค์ของการจัดชุดกิจกรรม แนะนำ แนวทางการปฏิบัติเรื่องวัน เวลา หัวข้อต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.2 อธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำกิจกรรมโดยภาพรวม เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจกระบวนการทั้งหมด

1.3 พาเข้าสู่กิจกรรมการสร้างปฏิสัมพันธ์

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 สลายความเป็นตัวตนโดยการให้เอาโต๊ะออกเหลือเก้าอี้อย่างเดียวล้อมวงนั่งเป็นวงกลมชิดกัน

2.2 ให้นักศึกษาลดอายุตนเองให้เท่ากัน โดยถามว่า จะลดอายุเหลือกี่ปี แล้วสรุปว่า ควรจะ 20 ปี เพราะเป็นวัยที่กำลังเรียนอุดมศึกษา กระปรีกระเปร่า กระตือรือร้นในการทำงาน

2.3 ให้มีตำแหน่งเท่ากันจะได้เสมอภาคและเท่าเทียมกันเวลาทำงาน โดยให้มีตำแหน่ง ผอ. คือผู้เข้ารับการอบรม

2.4 ทดสอบความพร้อมเพรียงกันด้วยการให้ตบมือที่เดียวพร้อมกัน

2.5 ให้นักศึกษาได้รู้จักกับเพื่อนคนอื่น ด้วยการให้ไปแนะนำตัวคนอยู่ข้างหน้า ข้างหลัง ซ้าย และขวา โดยแนะนำชื่อตัวเอง แล้วสัมผัสสื่อสารกันและกัน

2.6 ให้นักศึกษา ทุกคนลุกขึ้นยืน เอาฝ่ามือสองมือปรบมือกับเพื่อนคนอื่น ๆ จำนวน 5 คน แล้วส่งเสียงดัง ๆ ระหว่างปรบมือว่า เฮ้ เป็นการแสดงความยินดีที่ได้มาอบรมร่วมกัน

2.7 ให้นักศึกษาจับมือกัน และล้อมเป็นวงกลมวงเดียวกัน ให้ลองกลับหลังหันโดยมือไม่หลุดออกจากกัน ทำหลายรอบจนกว่าจะทำได้ดี สรุปเรื่องการปรับตัวในการทำงานร่วมกับคนอื่น

2.8 ให้นักศึกษาจับคู่กัน พุดตามวิทยากร “สวัสดีเพื่อน ยินดีที่ได้รู้จักเพื่อน เราขอถามเพื่อน ขอให้เพื่อนช่วยบอกเราหน่อย ว่า เพื่อนชื่อเล่นว่าอะไร ชื่อจริงว่าอะไร (ตอบ) ... เพื่อนทำงานที่ไหน (ตอบ)” จากนั้น ให้ไปหาคู่ที่ 2 โดยให้ไปหาจากฝั่งตรงกันข้าม เมื่อจับคู่แล้ว ให้ถามชื่อจริง ชื่อเล่น หรือถามคำถาม อื่น ๆ เช่น ชอบอาหารอะไรมากที่สุด เป็นต้น ทำเช่นจำนวน 5 คู่ จากนั้นวิทยากรสุ่มถาม แต่ละคนว่า จำชื่อเพื่อนคนที่ 1 2 3 4 5 ได้หรือไม่

2.9 ให้นักศึกษารวมทีมตามเดือนเกิด แล้วถามว่า แต่ละเดือนเกิด ดืออย่างไร สรุปเรื่องสิ่งดี ๆ

2.10 ให้นักศึกษารวมทีมตามวันเกิด แล้วถามว่า แต่ละวันเกิด ดืออย่างไร สรุปเรื่องสิ่งดี ๆ และการรวมพวก

2.11 ให้นักศึกษา จับมือกับคู่ของตัวเอง (คู่ที่ 5) ไปหาอีกคู่หนึ่ง เป็น 2 คู่ 4 คน แล้วให้ทำความรู้จักชื่อเล่น และให้มีการไล่ชื่อเล่น 2 รอบ จากนั้น จับเป็น 8 คน ไล่ชื่อเล่น 2 รอบ จับ 20 คน ไล่ชื่อเล่น 2 รอบ จับเป็นวงเดียว ทหาอาสาสมัครมาคนทั้งห้องบอกชื่อเล่นของแต่ละคน

3. ชั้นสรุป

3.1 วิทยากรถามว่า กิจกรรมที่ผ่านมา ทำให้เราเรียนรู้อะไรบ้าง

3.2 วิทยากรสรุปเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ การเปิดเผยตัวเอง การสร้างความคุ้นเคย

3.3 วิทยากรชี้แจง และนัดหมายในกิจกรรมต่อไป

สื่อประกอบกิจกรรม

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกจากการตอบของนักศึกษา

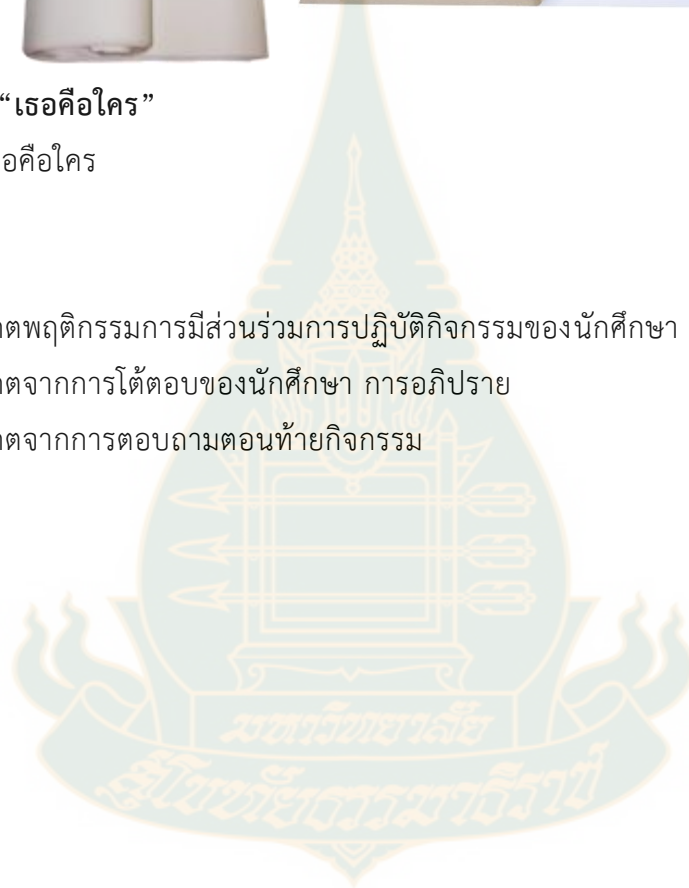

ใบงานกิจกรรม “เธอคือใคร”

ใบงานเธอคือใคร

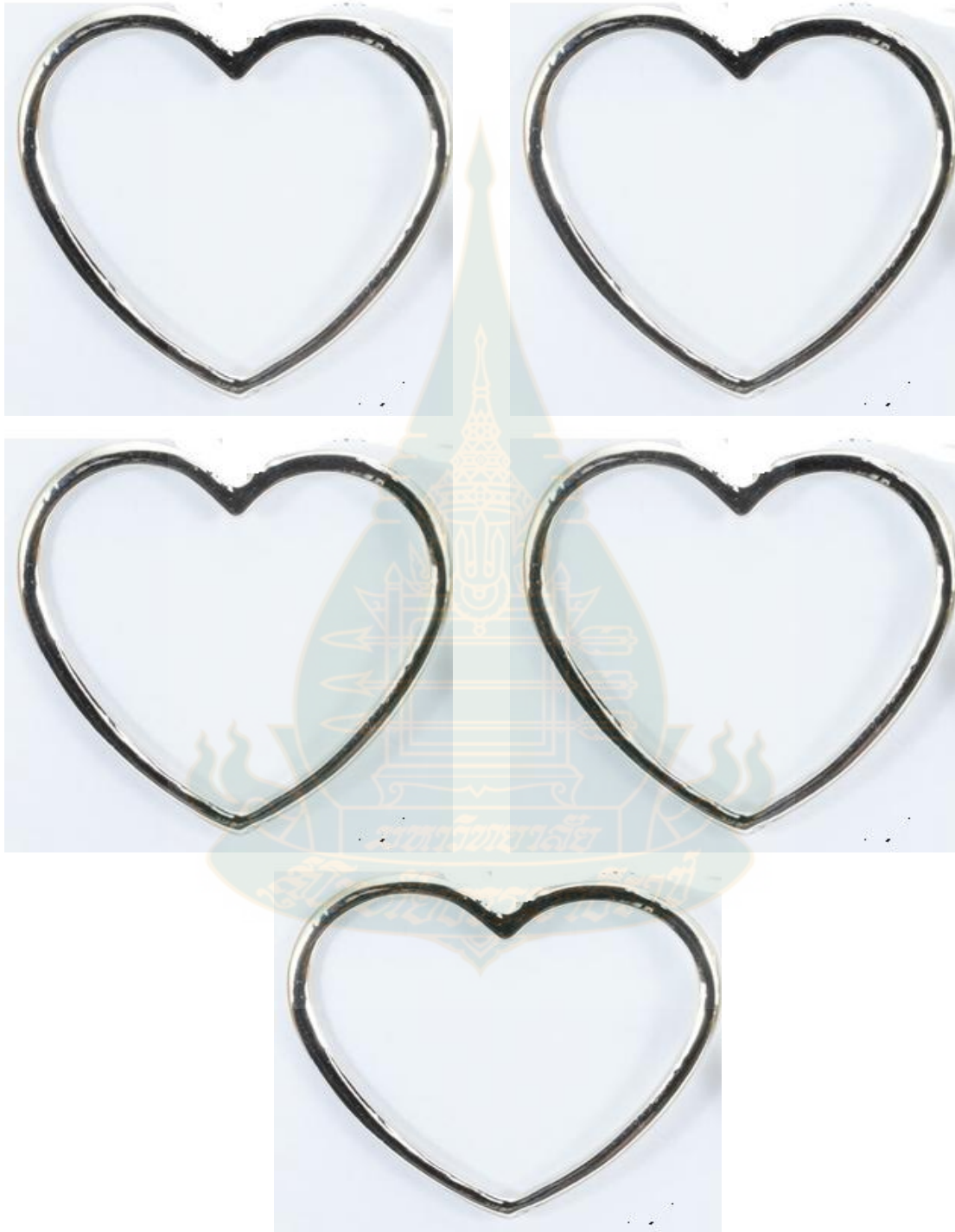
การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “เธอคือใคร”

นักศึกษาคิดว่า ประทับใจใครมากที่สุด 5 คน เพราะเหตุไร

ช่วงที่ 1 การสร้างปฏิสัมพันธ์ (ต่อ)

ชื่อกิจกรรมที่ 2 เราคือความหวัง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

การจะฝึกปฏิบัติการทำงานร่วมกันได้นั้น ควรจะต้องแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มควรมีสมาชิกประมาณ 10-15 คน จะถือว่าเป็นการฝึกการทำงานร่วมกันที่ดีที่สุด เมื่อแบ่งกลุ่มต้องมีกระบวนการทำให้แต่ละกลุ่มมีการยึดเหนี่ยวกันในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มเข้มแข็ง ในขณะเดียวกันพยายามจะสอดแทรกแนวคิดเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มตลอดเวลาของการจัดกระบวนการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

กลุ่มควรจะผูกทำทายในผลงาน หรือความสำเร็จของการทำงาน ส่งเสริมการสร้างจินตนาการ และความใฝ่ฝันร่วมกันด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม คล้ายกับความเป็นจริงของงาน
2. เพื่อให้กลุ่มเกิดความยึดเหนี่ยว และการยึดมั่นในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี และมุ่งมั่นต่อความสำเร็จของการทำงาน
3. เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีความกระชับเหนียวแน่นต่อกัน

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นแนะนำ

1.1 วิद्यากรสอบถามว่า จะให้แบ่งกลุ่มแบบสมาชิกเลือกเอง หรือจะให้วิद्यากรเป็นคนเลือก ไม่ว่าจะคำตอบจะออกมาอย่างไร วิद्यากรจะตัดสินใจว่าเป็นผู้เลือกกลุ่มให้ ไม่ให้สมาชิกเลือกเอง โดยเน้นแนวความคิดว่า การทำงานในชีวิตจริง ไม่สามารถจะเลือกสมาชิกเองได้ เราจะฝึกการทำงานกับสมาชิกที่เราเลือกไม่ได้

1.2 เราจะเรียกว่า เป็นการแบ่งกลุ่มตามวาสนา คือมีวาสนามาทำงานร่วมกัน

1.3 การแบ่งกลุ่ม ควรจะกระจายหน่วยงาน และกระจายเพศ

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 สอบถามว่า จะให้แบ่งทีมแบบสมาชิกเลือกเอง หรือจะให้วิทยากรเป็นคนเลือก ไม่ว่าจะคำตอบจะออกมาอย่างไร วิทยากรจะตัดสินใจว่าเป็นผู้เลือกทีมให้ ไม่ให้สมาชิกเลือกเอง โดยเน้นแนวความคิดว่า การทำงานในชีวิตจริง ไม่สามารถจะเลือกสมาชิกเองได้ เราจะฝึกการทำงานกับสมาชิกที่เราเลือกไม่ได้

2.2 เราจะเรียกว่า เป็นการแบ่งทีมตามวาสนา คือมีวาสนามาทำงานร่วมกัน

2.3 การแบ่งทีม ควรให้มีความหลากหลายของแต่ละชมรม และเพศชาย และหญิง มีในทีมพอ ๆ กัน

3. ขั้นตอนกิจกรรม

3.1 ให้สมาชิกที่มาจากหน่วยงานเดียวกัน และให้เพศเดียวกัน ยืนเรียงต่อกัน

3.2 ให้สมาชิกนับเลข ตามจำนวนทีมที่ต้องการ เช่น ถ้าต้องการ 2 ทีม ให้นับ 1 ถึง 2 แล้วเริ่ม 1 ใหม่ โดยให้นับเพศใดเพศหนึ่งให้หมดก่อน แล้วค่อยให้อีกเพศหนึ่ง นับต่อกันไป

3.3 ตรวจสอบว่า สมาชิกแต่ละทีม มีจำนวนสมาชิกใกล้เคียงกันหรือไม่ และเกลี่ยให้ใกล้เคียงกัน โดยคนที่นับ 1 ให้อยู่ทีม 1 นับเลข 2 ให้อยู่ในทีม 2

3.4 ให้แต่ละทีม ทำความรู้จักกันเอง เช่น ชื่อจริง ชื่อเล่น ตำแหน่ง หน่วยงาน จังหวัดที่อยู่ และภูมิลำเนาเดิมของสมาชิก

3.5 ให้แต่ละทีม ไล่ชื่อเล่นของสมาชิก 1 รอบ

3.6 ให้ทีมตั้งชื่อทีม โดยใช้สองคำ หรือสองพยางค์ โดยจดทะเบียนที่ฟลิปชาร์ตหน้าเวที เดินมาจดเอง

3.7 ให้ทีมตั้งคำขวัญประจำทีม ใช้คำ 6 คำขึ้นไป โดยจดทะเบียนที่ฟลิปชาร์ตหน้าเวที เดินมาจดเอง

3.8 ให้ทีมตั้งสัญลักษณ์ประจำทีม แสดงด้วยมือที่ไม่เหมือนกัน มือเดียวหรือสองมือ หรือมีท่าทางไม่เหมือนกัน โดยจดทะเบียนที่ฟลิปชาร์ตหน้าเวที เดินมาจดเอง

3.9 ให้ทีมเลือกผู้นำทีม โดยการขึ้นนิ้วพร้อมกัน การขึ้นนิ้ว เริ่มจากชี้เพดาน แล้วชี้ที่สมาชิกสมาชิกคนใดได้รับการชี้มากที่สุด จะเป็นผู้นำทีม

3.10 ให้ผู้นำทีมนั่งกลางวง ให้สมาชิกขยับมาใกล้ ๆ เพื่อให้กำลังใจ

3.11 ให้หัวหน้าทีมทุกทีมมาหน้าเวที ให้มากล่าวสุนทรพจน์ ในโอกาสที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าทีม โดยเน้นอธิบายว่า ชื่อทีมคืออะไร คำขวัญ และสัญลักษณ์ทีมคืออะไร

3.12 วิทยากรให้สมาชิก พุดพร้อมกันในถ้อยคำที่เป็นการสะท้อนพลัง และความมีวินัยร่วมกัน คือ กล่าวชื่อทีมพร้อมกัน 3 ครั้ง และแสดงสัญลักษณ์ และให้พูดคำขวัญของทีม 3 ครั้ง

4. ขั้นสรุป

4.1 วิทยากรถามว่า ได้เรียนรู้อะไร วิทยากรตั้งประเด็นชวนคิดว่า ทำไมให้เลือกตั้งหัวหน้าทีมหลังสุด เพื่อจะให้สมาชิกดูตัว ดูแนวคิด ดูความเหมาะสม ให้หัวหน้าทีม เป็นคนที่เราพร้อมใจกันเลือก

4.2 เมื่อได้เป็นแล้ว ก็ต้องมาพูด เพื่อให้เห็นว่าผู้นำทีม มีภาระต้องสื่อสาร และการสื่อสารต้องเป็นการสื่อสารเชิงบวก ทั้งนี้ เพราะหัวหน้าทีม ต้องทำงานให้สำเร็จโดยคนอื่นมาช่วยกันทำ จึงต้องเน้นที่การสื่อสาร

4.3 วิทยากรชวนตอบว่า ชื่อแต่ละทีม คืออย่างไร ชื่อแบบไหนดีที่สุด ชื่อดีที่สุดให้เน้นว่า เป็นชื่อที่ยึดโยงกับเป้าหมาย คือ เป้าหมายการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ คำขวัญและสัญลักษณ์ ก็เช่นเดียวกัน คือการยึดโยงกับเป้าหมาย

4.4 วิทยากรสรุปท้ายว่า ชื่อดี ก็ต้องทดสอบโดยการทำงานที่ดี ชื่อไม่ค่อยดีก็ต้องพิสูจน์ว่าจะทำงานดีหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เราจะเรียนรู้กันจริง ๆ ภายใต้การแข่งขันที่เป็นจริงร่วมกัน

สื่อประกอบกิจกรรม

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกรายชื่อ คำขวัญ สัญลักษณ์ของกลุ่ม

ใบงานกิจกรรม เราคือความหวัง

ใบงานกลุ่มพวกเรา เป็นใบจดทะเบียนกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการถาม-ตอบตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “เราคือความหวัง”

ชื่อกลุ่ม(สองคำหรือสองพยางค์)

.....

คำขวัญประจำกลุ่ม ...(6 คำขึ้นไป)

.....

สัญลักษณ์ประจำกลุ่ม เขียนหรือวาดภาพ

.....

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ (ต่อ)

ชื่อกิจกรรมที่ 3 : พลังรัศมี

เวลาที่ใช้ 20 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

ความสำเร็จในการทำงาน มาจากความร่วมมือกันของสมาชิกทุกคน และอาจจะต้องมีบางคนเสียสละพิเศษ มากกว่าคนอื่น เพื่อให้งานสำเร็จ แต่ทุกคนย่อมมีส่วนสำคัญในการทำงานเสมอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบความร่วมมือกันของสมาชิกของกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นประโยชน์ของการร่วมมือกัน ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปิดใจในการทำงาน สร้างความใกล้ชิด และเห็นการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อกัน

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

1.1 วิทยากรกล่าวการทดสอบความร่วมมือกัน ว่าจะเป็นเรื่องมือจะไปสู่ความสำเร็จ
ทดสอบความร่วมมือด้วยกิจกรรมแรก

1.2 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ขั้นตอนกิจกรรม

2.1 ชิดเส้นเป็นวงกลม หรือใช้ผงดวย โดยเป็นวงกลมที่มีรัศมี 1 เมตร

2.2 วางแก้ว และวางขวดบนแก้ว

2.3 ให้ผู้อบรมนำหนังยาง 3 เส้น ปรัดแก้วที่ละเส้น โดยที่ไม่โดนพื้นและขวดและแก้วไม่ล้มลง

2.4 ผู้เข้าอบรมทุกคนอยู่นอกวงกลม ห้ามอวัยวะใด ๆ โดนพื้นในบริเวณวงกลม

2.5 ให้สมาชิกชักซ้อมก่อนเริ่มทำงานจริง และให้จับเวลาการทำงานเพื่อหาทีมที่ชนะ

2.6 ลงมือปฏิบัติ

2.7 แจงผลคะแนนแต่ละรอบ

2.8 ให้แสดงพลังของกลุ่มเมื่อเสร็จกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

3.1 ถามว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรม ให้สมาชิกเขียนลงใบงาน ใช้เวลา 30 นาทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน

3.2 ให้เขียนข้อสรุปของทีมลงในใบงานว่าจะต้องร่วมมือกัน คนที่อยู่ติดกันช่วยเหลือกัน หรือ คนที่อยู่ท้ายแถวแม้ไม่ได้ทำก็จะส่งใจกระตุ้นให้ภารกิจสำเร็จโดยเร็ว

3.3 ทีมนำเสนอการเรียนรู้ของทีม

3.4 ให้ความเห็นเรื่องการมีส่วนร่วมของแต่ละคนในทีม รวมถึงการตั้งเป้าหมายก่อนการเริ่มกิจกรรม แต่ละชมรมจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต่อการนำเสนอของทีม จากนั้นให้ความเห็นการทำงานของทีมนำเสนอต่อบรรยากาศของทีมโดยภาพรวม

3.5 เมื่อเสร็จกิจกรรมแต่ละครั้ง ให้แสดงความพลังของทีม

สื่อประกอบกิจกรรม

ผงโรย หรือแป้งมันสำปะหลัง

ขวดและแก้ว วางไว้กลางวง

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกจากการตอบของนักศึกษา

กระดาษฟลิปชาร์ตที่เป็นตารางคะแนน

ใบงานกิจกรรม พลังรักใจ
ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “พลังรัศมีใจ”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

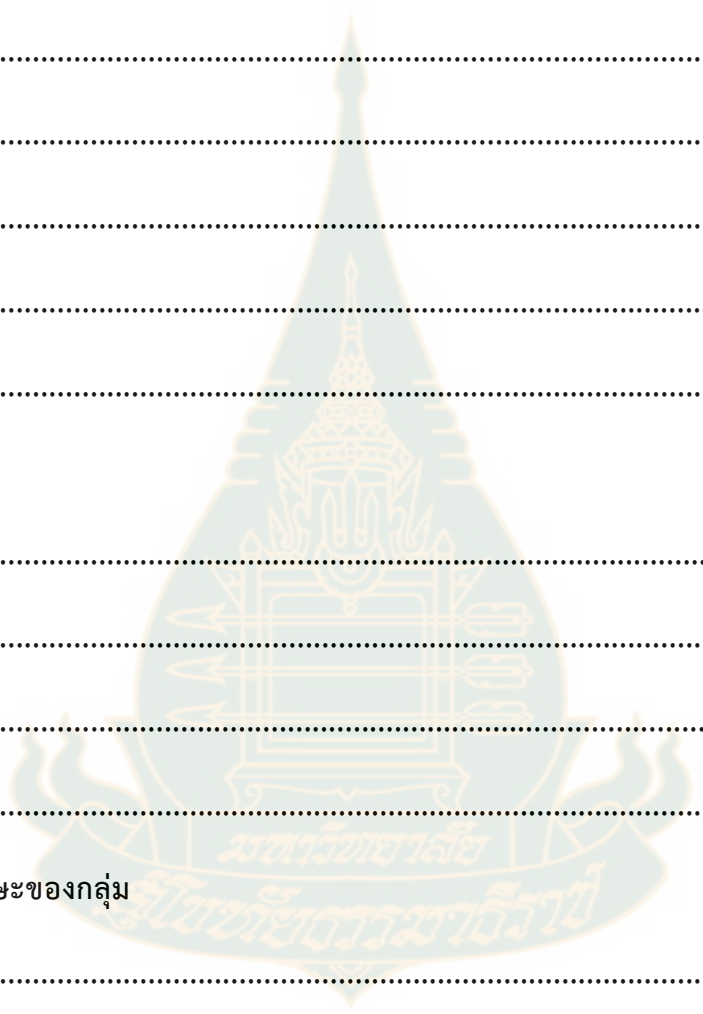
.....

.....

.....

.....

.....

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ (ต่อ)

ชื่อกิจกรรมที่ 4 จระเข้ขวางคลอง

เวลา 20 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

กิจกรรมสมาชิกของกลุ่ม มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น และจะกระทบกระทั่งกันมากขึ้น การควบคุมอารมณ์ การขอบคุณ การขอโทษ ควรจะต้องใช้มากขึ้นในระหว่างการทำงานร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบความร่วมมือกันที่ใกล้ชิดมากขึ้นของสมาชิกของกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นประโยชน์ของการร่วมมือกัน ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปิดใจในการทำงาน สร้างความใกล้ชิด และเห็นการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อกัน
4. เพื่อให้ฝึกการทำงาน การควบคุมการทำงานที่อาจจะเกิดความกระทบกระทั่งมากขึ้น

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นแนะนำ

1.1 วิทยากรกล่าวการทดสอบความร่วมมือกัน ว่าจะเป็นเรื่องมือจะไปสู่ความสำเร็จ ทดสอบความร่วมมือกันอีกครั้ง

1.2 วิทยากรควรจะทำท่ายความสำเร็จด้วยการประเินผลคะแนน และอ่านให้ฟังสมาชิก กลุ่มฟัง คะแนนและลำดับของตนเอง

1.3 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 วิทยากรอธิบายกติกาของกิจกรรมจระเข้ขวางคลอง คือ กำหนดจุดเริ่มต้นและจุด สูดท้าย ประมาณ 15 เมตร ให้เอาแผ่นฟิวเจอร์บอร์ด กลุ่มละ 4 แผ่น ให้กลุ่มเดินทางจากจุดเริ่มต้น ถึง จุดสุดท้าย โดยยืนบนแผ่นกระดานเท่านั้น การออกนอกแผ่น จะถือว่าอาจถูกจระเข้กัด เป็นการตัดแต้ม ของกลุ่ม

- 2.2 กลุ่มที่เดินทางไปถึงฝั่งอีกข้างหนึ่งก่อน ถือว่าได้รับชัยชนะ
- 2.3 ให้แต่ละทีมซักซ้อมก่อนการทำงานจริง และจับเวลาในการทำงาน
- 2.4 ลงมือปฏิบัติ
- 2.5 แจ้งผลคะแนนแต่ละรอบ
- 2.6 ให้แสดงพลังของกลุ่มเมื่อเสร็จกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

- 3.1 วิทยากรถามว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรม ให้สมาชิกเขียนลงในใบงาน ให้ความเวลา 30 นาทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน
- 3.2 ให้เขียนข้อสรุปของกลุ่มลงในใบงาน
- 3.3 กลุ่มนำเสนอการเรียนรู้ของกลุ่ม
- 3.4 วิทยากรให้ความเห็นต่อการนำเสนอของกลุ่ม จากนั้นให้ความเห็นการทำงานของ组和ต่อบรรยากาศของกลุ่มโดยภาพรวม

สื่อประกอบกิจกรรม

แผ่นฟิวเจอร์บอร์ด ขนาดประมาณ 50X50 ซม. (แจกกลุ่มละ 4 แผ่น)

เชือกกั้นแนวเริ่มต้น และแนวสิ้นสุด 2 เส้น

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกจากการตอบของนักศึกษา

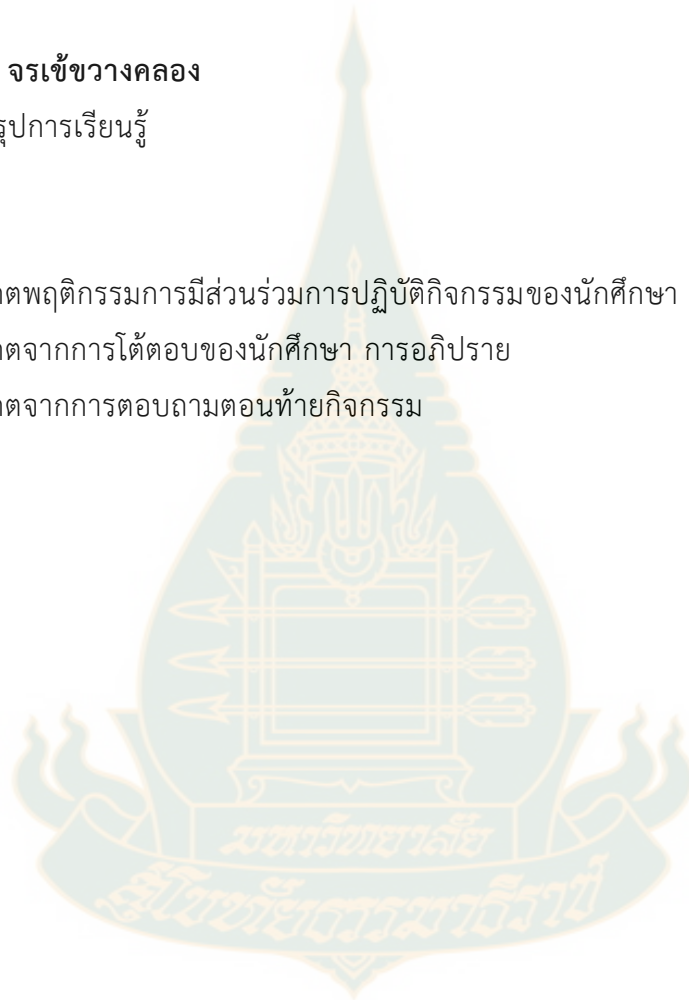

ใบงานกิจกรรม จรเข้ขวางคลอง

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “กระแซ้ขวางคลอง”

ความรู้สึกรักของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

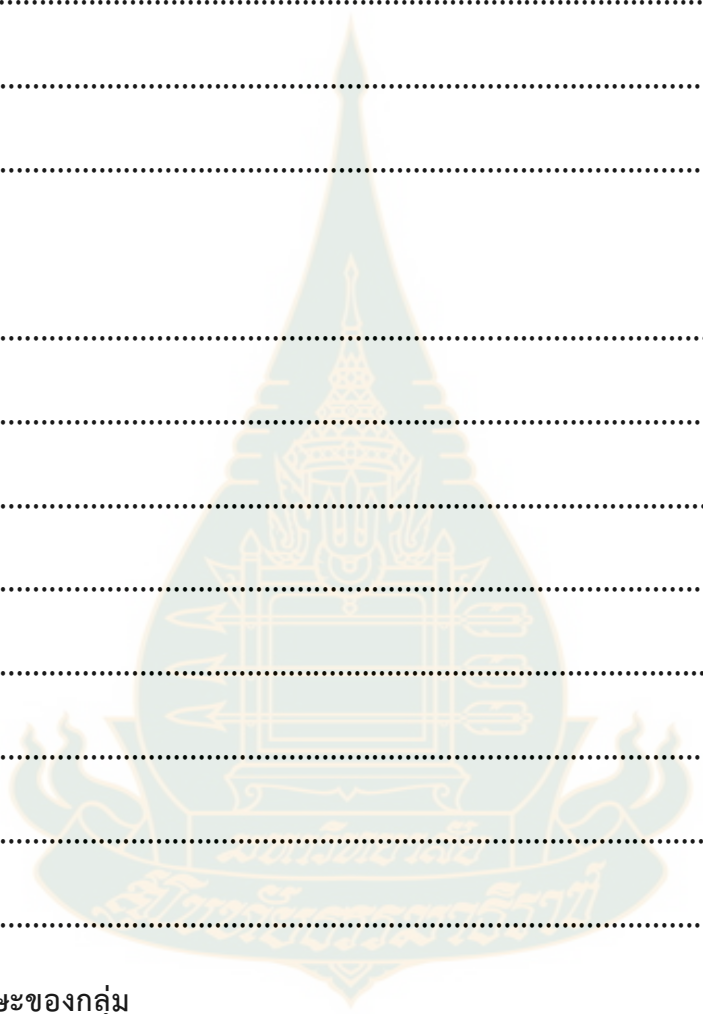
.....

การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ (ต่อ)

กิจกรรมที่ 5 ส่งหัวใจ

เวลาที่ใช้ 20 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

กิจกรรมส่งหัวใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี เพราะเน้นที่การมีเป้าหมายร่วมกัน การรับผิดชอบเฉพาะ และการขับเคลื่อนไปข้างหน้า

สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของสมาชิกกลุ่มที่จะนำพาสู่ความสำเร็จร่วมกันของทีม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบการทำงานเป็นทีมของสมาชิกกลุ่ม ให้เห็นการทำงานที่ต้องผนึกพลังกันทำงาน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปิดใจในการทำงาน สร้างความใกล้ชิด และเห็นการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อกัน
4. เพื่อให้ฝึกการทำงาน การควบคุมการทำงานที่อาจจะเกิดความกระทบกระทั่งมากขึ้น

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นแนะนำ

1.1 วิทยากรกล่าวการทดสอบการทำงานเป็นทีม ว่าจะเป็นเรื่องมือจะไปสู่ความสำเร็จ ทดสอบทีมงาน ทำทายการทำงานของแต่ละกลุ่ม

1.2 วิทยากรควรจะทำทายความสำเร็จด้วยการประเมินผลคะแนน และอ่านให้ฟังสมาชิกกลุ่มฟัง คะแนนและลำดับของตนเอง

1.3 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 วิทยากรอธิบายกติกาของกิจกรรมส่งหัวใจ คือ มีหัวใจให้ทีมหนึ่งดวง และมีไม้ที่ใช้สำหรับเสียบหัวใจคนละชิ้น

2.2 ให้สมาชิกส่งหัวใจโดยให้หัวใจอยู่ที่ไม้ และส่งต่อกันไป ตั้งแต่คนแรกถึงคนสุดท้าย โดยให้มีจุดวกกลับเพื่อให้คนสุดท้ายนำมาส่งคนแรก เมื่อคนแรกรับได้ ถือว่าสิ้นสุดการทำงาน

2.3 ระหว่างการทำงาน ห้ามสมาชิก จับไม้ ห้ามจับหัวใจ แต่สามารถจับตัวเพื่อนร่วมงานได้ หากคนอื่นมาช่วยก็ใช้หลักการเดียวกัน คือห้ามมาจับไม้ มาจับหัวใจ หากหัวใจหล่นที่ใคร ให้มาเริ่มต้น คนแรกใหม่

2.4 ทีมที่เดินทางไปถึงฝั่งอีกข้างหนึ่งก่อน ถือว่าได้รับชัยชนะ

2.5 ให้ทีมซักซ้อมการทำงาน ก่อนจะให้ทำงานจริง และให้จับเวลาการทำงาน เพื่อหาทีมที่ชนะ

2.6 ลมมือปฏิบัติ

2.7 แจ้งผลคะแนน

2.8 ให้แสดงพลังของทีมเมื่อเสร็จกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

3.1 วิทยากรถามว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรม ให้สมาชิกเขียนลงในใบงาน ระยะเวลา 30 นาทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน

3.2 ให้เขียนข้อสรุปของทีมลงในใบงาน

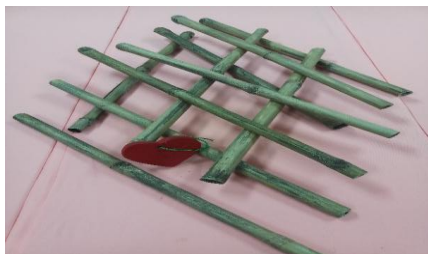
3.3 ทีมนำเสนอการเรียนรู้ของทีมการทำงานร่วมกันจะมีบุคคลที่สูงไม่เท่ากัน การจัดหาบุคคลในทีมเพื่อให้ทำการส่งหัวใจได้และไม่ตกหล่นระหว่างการมอบหมายให้บุคคลที่ถนัดและมั่นใจในการส่งหัวใจโดยอาจมีระยะทางการทำงานไกลกว่าคนที่ไม่ถนัด ซึ่งเพื่อการทำงานเป็นทีมก็สามารถทำได้ รวมถึงการถึงหัวใจที่เราพยายามส่งให้ดีไม่เรียกร้องให้ผู้รับมารับให้ดี หมายถึง ต่างคนต้องตระหนักในการมอบหมายงานด้วยหัวใจ เป็นที่ความสำเร็จของทีม การมีกติกากว่าถ้าหัวใจตกให้เริ่มต้นใหม่ ทำให้ทุกคนในทีมต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ทุกคนระมัดระวังในการทำงาน และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แม้ความรับผิดชอบต่อตนเองเสร็จแล้ว

3.4 วิทยากรให้ความเห็นต่อการนำเสนอของทีม จากนั้นให้ความเห็นการทำงานของทีมน และต่อบรรยากาศของทีมโดยภาพรวม

สื่อประกอบกิจกรรม

ไม้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5 ซม. ความยาว 30 ซม.

หัวใจขนาดกว้างยาว 10 ซม.

เชือกกันแนวเริ่มต้น และแนวสิ้นสุด 2 เส้น

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกจากการตอบของนักศึกษา

ใบงานกิจกรรม ส่งหัวใจ

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “ส่งหัวใจ”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

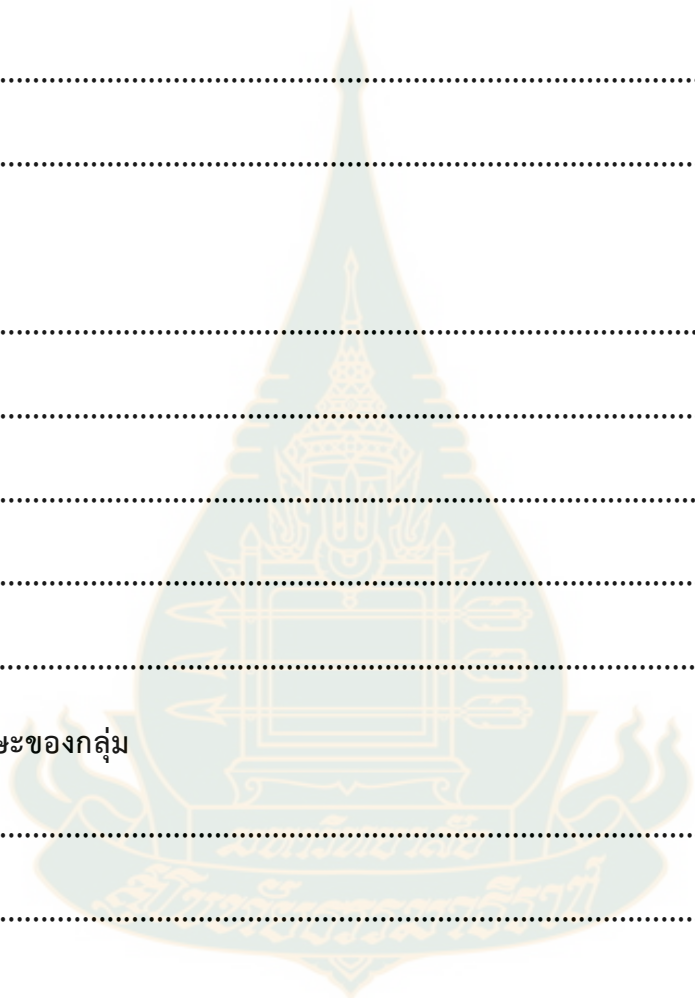
.....

.....

.....

.....

.....

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ (ต่อ)

ชื่อกิจกรรมที่ 6 ลงเรือลำเดียวกัน

เวลาที่ใช้ 20 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

ลงเรือลำเดียวกัน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี เพราะเน้นที่การมีเป้าหมายร่วมกัน การรับผิดชอบเฉพาะ และการขับเคลื่อนไปข้างหน้า เน้นที่การขับเคลื่อนร่วม เพราะว่าการที่จะยืนพบบฝ่าใบ ที่เปรียบเสมือนแพ แล้วทำให้แพเคลื่อนไปข้างหน้า ในขณะที่ทีมงานทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของสมาชิกกลุ่มที่จะนำพาสู่ความสำเร็จร่วมกันของทีม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบการทำงานเป็นทีมของสมาชิกกลุ่ม ให้เห็นการทำงานที่ต้องผนึกพลังกันทำงาน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปิดใจในการทำงาน สร้างความใกล้ชิด และเห็นการทำงานที่ส่งผลกระทบต่ออีก
4. เพื่อให้ฝึกการทำงาน การควบคุมการทำงานที่อาจเกิดความกระทบกระทั่งมากขึ้น

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

1.1 วิทยากรกล่าวการทดสอบการทำงานเป็นทีม ว่าจะเป็นเรื่องมือจะไปสู่ความสำเร็จ ทดสอบทีมงาน ท้าทายการทำงานของแต่ละกลุ่ม

1.2 วิทยากรควรจะทำทหายความสำเร็จด้วยการประเมินผลคะแนน และอ่านให้ฟังสมาชิกกลุ่มฟัง คะแนนและลำดับของตนเอง

1.3 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 วิทยากรอธิบายกติกาของกิจกรรมลงเรือลำเดียวกัน คือ มีฝ่าใบ 1 ผืนขนาด 2X2 ตารางเมตร มีป้ายปักเริ่มต้นการทำงาน และมีป้ายเลขกลุ่ม สำหรับการปักเมื่อหมดเวลาทำงาน ให้ทำงาน 4 นาที วางแผนการทำงานได้ 4 นาที

2.2 ให้สมาชิกทุกคนยืนบนผ้าใบ และนำพาแพไปข้างหน้า 4 นาที โดยไม่ลงจากผ้าใบ ไม่ตกจากผ้าใบ ทีมที่นำพาไปได้ไกลกว่า ถือว่าชนะ ตามลำดับ

2.3 เมื่ออธิบายกติกาแล้วให้สมาชิกซักซ้อม วางแผน ทดลอง ใช้เวลา 4 นาที

2.4 เมื่อซ้อมแล้ว ให้ทุกกลุ่มรวมพลังก่อนกิจกรรม และทุกกลุ่มพร้อมแล้ว ให้สัญญาณการทำงานเริ่มต้นการแข่งขัน และครบเวลา 4 นาที จะสิ้นสุดการแข่งขัน แต่ละกลุ่มนำพาผ้าใบไปถึงไหน ให้เอาป้ายปักไว้ ที่ปลายสุดของผ้าใบ

2.5 บันทึกคะแนน และอ่านผลคะแนน

2.6 ให้แสดงพลังของกลุ่มเมื่อเสร็จกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

3.1 วิทยากรถามว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรม ให้สมาชิกเขียนลงใบงาน ให้เวลา 20 นาทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน

3.2 ให้เขียนข้อสรุปของทีมลงในใบงาน

3.3 ทีมนำเสนอการเรียนรู้ของทีม ทีมงานก็ต้องให้ทุกคนมีหน้าที่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน แต่ละคนที่อยู่ในแพลำเดียวกันไม่ว่าจะเป็นด้านหน้าตรงกลางด้านหลังทุกคนต้องทำหน้าที่ให้ดี หากไม่ได้ยกก้าวพร้อม ๆ กันจะทำให้ไม่ไป ดังนั้น ต้องทำงานด้วยความพร้อมเพรียงถึงจะไปได้ หัวใจของการทำงานในกิจกรรมลงเรือลำเดียวกันคือ ความเป็นทีมที่มีความพร้อมเพรียงการให้จังหวะคือการสื่อสารในทีมที่มีความชัดเจน และไปพร้อมกัน คนที่ให้จังหวะในทีมควรเป็นคนที่อยู่ในแถวหน้าเพราะเป็นคนที่อยู่สถานการณ์ด้านหน้า เป็นคนให้จังหวะเพราะรู้ดีที่สุดการให้จังหวะ เช่น 1-2-3 กระโดด ทุกคนจะกระโดดต่อนับ 3 หรือตอนที่พูดว่ากระโดดจังหวะเดียวทำให้แพไม่ไปเพราะกระโดดไม่พร้อมกัน แสดงว่าทุกคนทำงานดีที่สุดในที่สุด และผลไม่เกิดคือไม่ไปไหน การสื่อสารที่เข้าใจตรงกันจะทำให้ทำงานบรรลุความสำเร็จ การปรับปรุงการทำงานที่มาจากทีมเพื่อพัฒนางานของชมรมให้ดียิ่งขึ้น

3.4 วิทยากรให้ความเห็นต่อการนำเสนอของทีม จากนั้นให้ความเห็นการทำงานของทีม และต่อบรรยากาศของทีมโดยภาพรวม

สื่อประกอบกิจกรรม

ผ้าใบขนาดเส้น 2X2 ตารางเมตร

ป้ายบอก Start

ป้ายบอกตำแหน่งที่ทีมสามารถทำได้เมื่อครบ 4 นาที
เชือกกันแนวเริ่มต้น

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกจากการตอบของนักศึกษา

ใบงานกิจกรรม

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “ลงเรือลำเดียวกัน”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

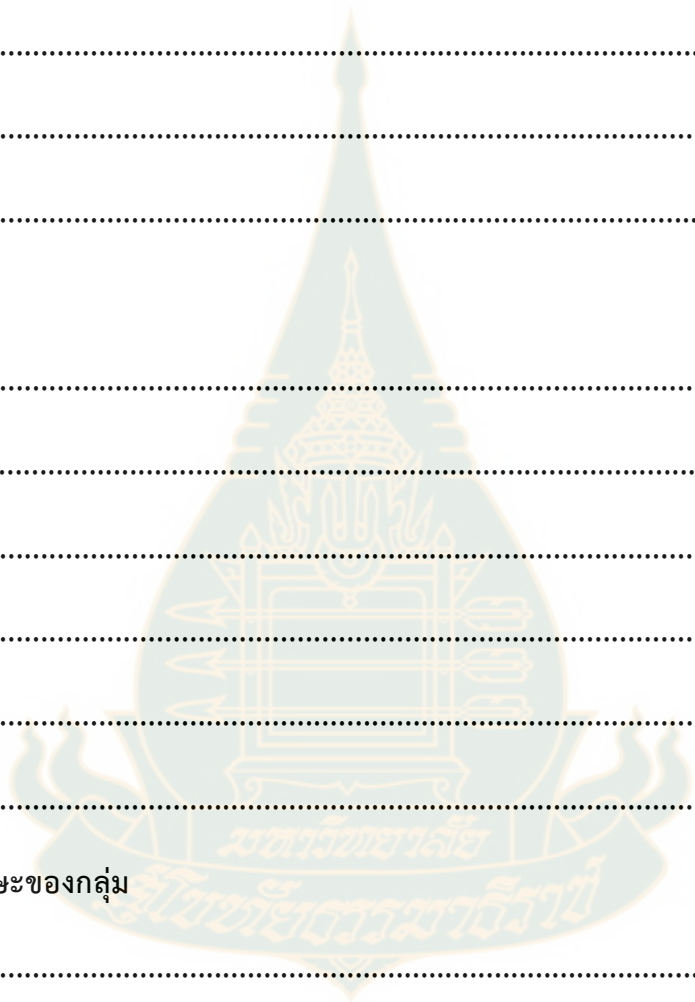
การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ (ต่อ)

ชื่อกิจกรรมที่ 7 สะพานมรณะ
ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

เวลาที่ใช้ 20 นาที
ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

กิจกรรมสะพานมรณะ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีภาวะผู้นำ เพราะว่ากิจกรรมนี้ มักจะเปิดกว้างให้สามารถทำงานคนเดียวก็ได้ ทำงานเป็นกลุ่มก็ได้ ในกิจกรรม การทำงานคนเดียว จะเป็นความยากลำบากที่สมาชิกอาจจะคิดไม่ถึง จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องชักชวน จูงใจ ให้สมาชิกต้องมาทำงานร่วมกัน ไม่แต่เท่านั้น เมื่อทำงานคนเดียวแล้วเจอเจอกับปัญหา เป็นภาระหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกทุกคน ให้สามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง และผ่านเข้าไปสู่เส้นชัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบการเป็นผู้นำ และสร้างภาวะผู้นำของการทำงาน
2. เพื่อให้ผู้นำได้แสดงความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานของกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเปิดใจในการทำงาน สร้างความใกล้ชิด และเห็นการทำงานที่ส่งผลกระทบต่ออีก
4. เพื่อให้ฝึกการทำงาน การควบคุมการทำงานที่อาจจะเกิดความกระทบกระทั่งมากขึ้น

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

1.1 วิทยากรกล่าวการทดสอบการเป็นผู้นำของกลุ่ม ว่าจะเป็นเรื่องมือจะไปสู่ความสำเร็จ ทดสอบทีมงาน ท้าทายการทำงานของแต่ละกลุ่ม

1.2 วิทยากรควรจะทำทนายความสำเร็จด้วยการประเมินผลคะแนน และอ่านให้ฟังสมาชิก กลุ่มฟัง คะแนนและลำดับของตนเอง

1.3 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 วิทยากรอธิบายกติกาของกิจกรรมสะพานมรณะ คือ มีเชือกที่ผูกเป็นแนวเริ่มต้น และแนวสิ้นสุด ประมาณ 15 เมตร ให้สมาชิกอยู่ฝั่งเริ่มต้น วิทยากรอธิบายว่า ระหว่างแนวเริ่มต้นกับแนวสิ้นสุด เปรียบเสมือนแม่น้ำ สมาชิกจะข้ามแม่น้ำ โดยห้ามไม่ให้อวัยวะส่วนที่เป็นสัมผัสพื้นเลย ชาติคือ

อวัยวะตั้งแต่โคนขาลงไป รวมเข่าก็สัมผัสพื้นไม่ได้ สะโพกขึ้นมาสัมผัสพื้นได้ เพราะอยู่นอกเหนือกติกา ทีมที่ทำงานผ่านสะพานมรณะทุกคน ถือว่าประสบความสำเร็จ การจับเวลา จะจับเวลาจากคนเริ่มต้นทำงานจนถึงคนสุดท้ายข้ามฝั่งได้

2.2 ให้สมาชิกสามารถซ้อมทดลอง ได้ 3 นาที

2.3 เมื่อสมาชิกพร้อมแล้ว ให้รวมพลังก่อน และให้สัญญาณทำงาน ให้ทำงานเพียงรอบเดียว

2.5 บันทึกคะแนน และอ่านผลคะแนน

2.6 ให้แสดงพลังของกลุ่มเมื่อเสร็จกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

3.1 วิทยากรถามว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรม ให้สมาชิกเขียนลงในใบงาน ให้เวลา 30 นาทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน

3.2 ให้เขียนข้อสรุปของทีมลงในใบงาน

3.3 ทีมนำเสนอการเรียนรู้ผู้นำต้องจัดสรรให้เหมาะสมโดยทุกคนจะต้องให้สมาชิกไปถึงทุกคน ผู้นำต้องคิดถึงคนอื่น คิดถึงส่วนรวม หาวิธีการให้สมาชิกไปทั้งหมด โดยที่รูปร่างแตกต่างกัน ความสำเร็จของทีมเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นำต้องคาดการณ์ล่วงหน้าว่าปัญหาที่จะเกิดจากการทำกิจกรรมคืออะไร แล้ววางแผนการป้องกันปัญหาโดยผู้นำของทีม

3.4 วิทยากร ให้ความเห็นต่อการนำเสนอของทีม จากนั้นให้ความเห็นการทำงานของทีมน และบรรยากาศของทีมโดยภาพรวม

สื่อประกอบกิจกรรม

ป้ายบอก Start และบอกจุด Finish

เชือกถึงชิงแนว Start และ Finish

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกลงจากการตอบของนักศึกษา

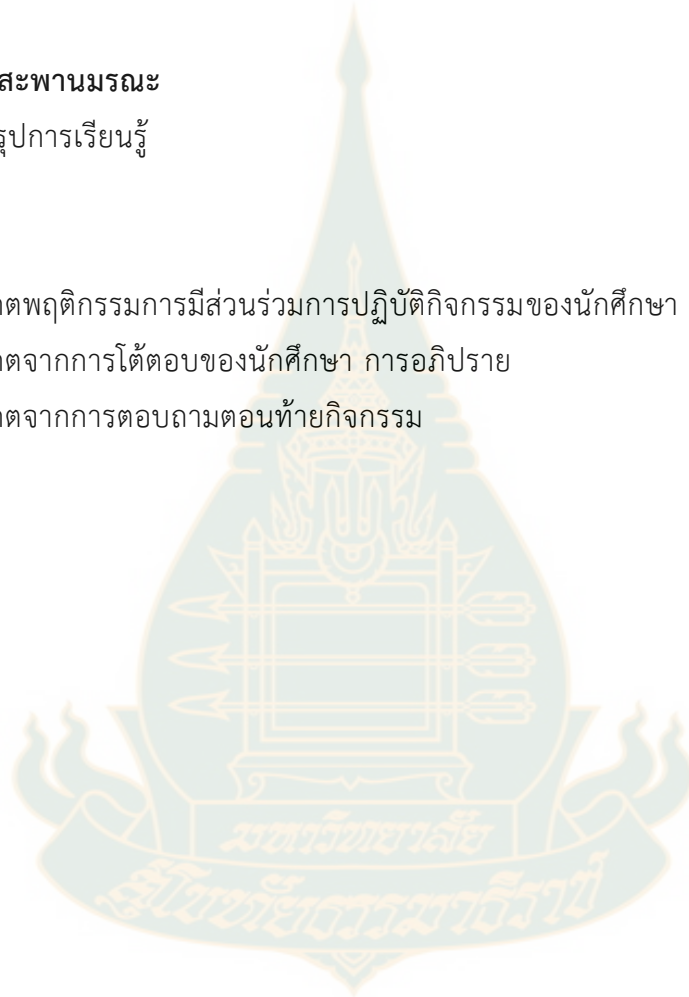

ใบงานกิจกรรม สะพานมรณะ

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “สะพานมรณะ”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

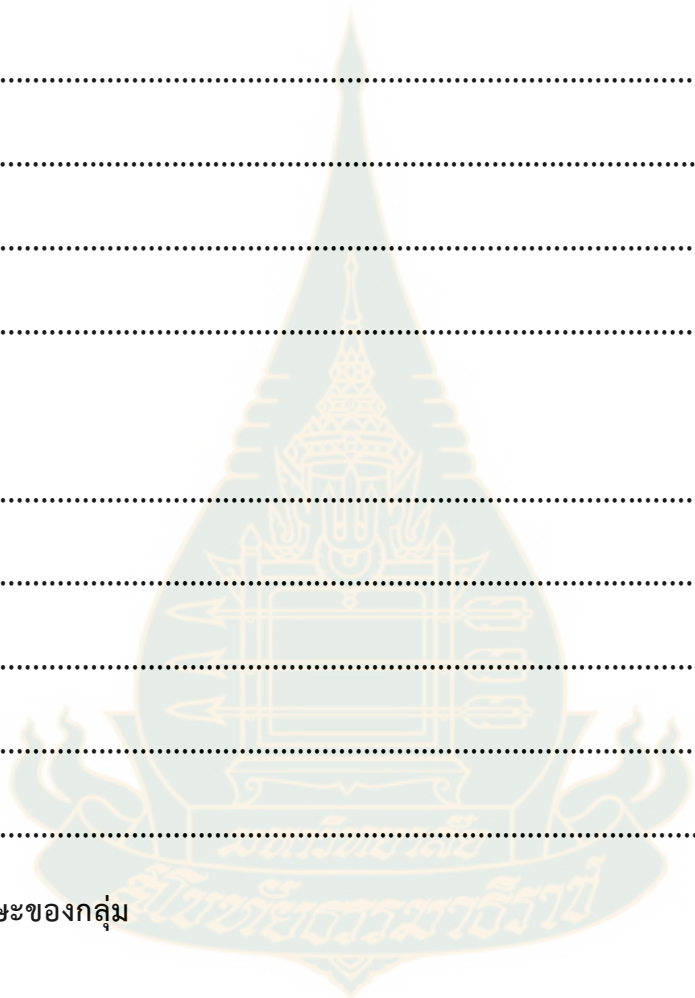
การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

วันที่ 2
ช่วงที่ 3 การสะท้อนตัวตน

ชื่อกิจกรรมที่ 8 การสะท้อนจิตใต้สำนึก
ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

เวลาที่ใช้ 60 นาที
ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

การเรียนรู้จากอารมณ์ความรู้สึกของเรา การทบทวนพฤติกรรมและความคิดของตนเอง ระหว่างการทำงาน ว่าเรามีความคิดในช่วงแรกเริ่มการทำงานอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในแต่ละช่วงเวลา จนถึงเสร็จการอบรม เพื่อจะได้ตระหนักว่า ตนเองสามารถพัฒนาตนเองในแนวทางที่ดีขึ้นได้ เมื่อบรรยากาศแวดล้อมที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดการสังเคราะห์และการถ่ายทอดความรู้ จากการทำงานร่วมกัน เกิดเป็นภาพที่เห็นได้ชัดเจน
2. เพื่อให้เกิดความรู้สึกสัมพันธ์แนบแน่นและแน่นแฟ้นกันมากขึ้น
3. เพื่อให้สมาชิกเกิดความประทับใจกันมากขึ้น จากการได้เห็นจุดเด่นของเพื่อนร่วมทีมคนอื่น ๆ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. **ขั้นแนะนำ**
 - 1.1 วิทยากรกล่าวการทดสอบการทำงานร่วมกัน เป็นโอกาสของการเรียนรู้จากตัวเอง
 - 1.2 วิทยากรควรจะทำทหายความสำเร็จด้วยการประเมินผลคะแนน และอ่านให้ฟังสมาชิกกลุ่มฟัง คะแนนและลำดับของตนเอง
 - 1.3 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง
2. **ขั้นดำเนินกิจกรรม**
 - 2.1 แนะนำการเขียนโปสเตอร์ถอดความรู้ร่วมกัน
 - 2.2 ให้แต่ละกลุ่มนำข้อคิดเห็นของสมาชิกมาเขียนบนโปสเตอร์
 - 2.3 ให้เวลาทำงาน 60 นาที
 - 2.4 กลุ่มเริ่มลงมือทำงาน

2.5 เมื่อครบกำหนดเวลาและกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้กลุ่มมานำเสนอ อาจจะมีการให้คะแนนกลุ่มที่นำเสนอดีเด่น

3. ขั้นสรุป

วิทยากรกล่าวสรุปตามแนวคิดของความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษา

สื่อประกอบกิจกรรม

ตัวอย่างการเขียนโปสเตอร์

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกรายการตอบของนักศึกษา

ใบงานกิจกรรม โปสเตอร์การเรียนรู้

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “การสะท้อนจิตใต้สำนึก”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

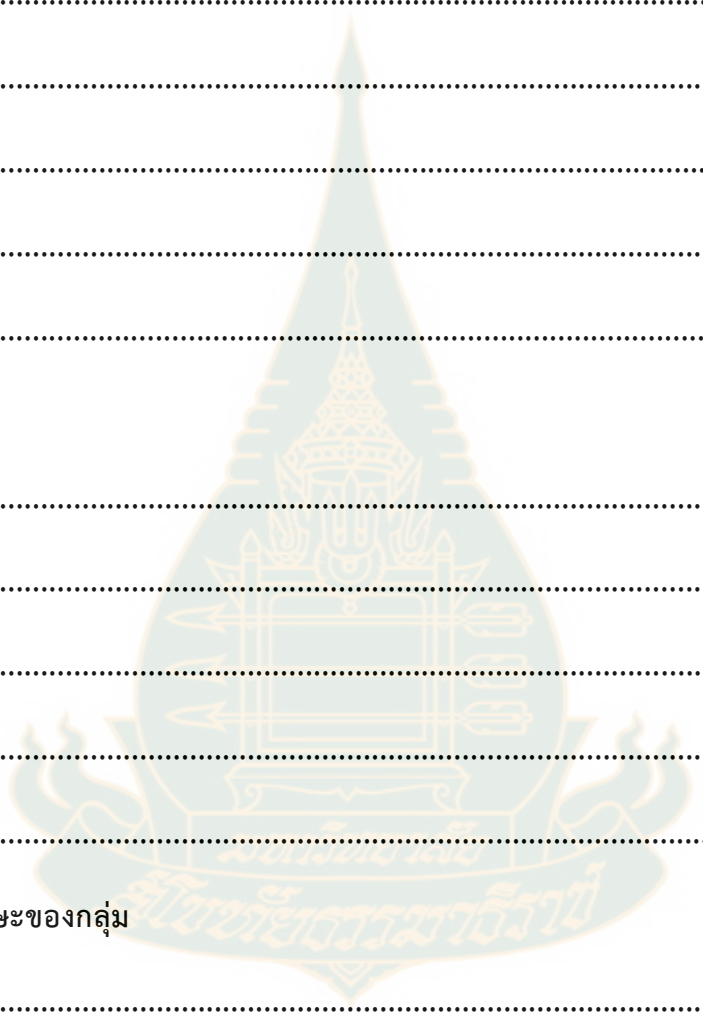
การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

ช่วงที่ 3 การสะท้อนตัวตน (ต่อ)

ชื่อกิจกรรมที่ 9 การถอดบทเรียนจิตอาสา
ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

เวลาที่ใช้ 60 นาที
ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

ระหว่างกิจกรรม ความเป็นจิตอาสา จะก่อกำเนิดขึ้นมาจากจิตใจแต่ละคน สภาวะเหล่านี้เกิดขึ้นมาได้เพราะความสำนึก และมีสถานการณ์เป็นสิ่งที่ช่วยเหลือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดการสังเคราะห์การบ่มเพาะความเป็นจิตอาสา จากกิจกรรมที่นักศึกษาได้ทำงานร่วมกัน
2. เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่สัมพันธ์ แนบแน่นและแน่นแฟ้นกันมากขึ้น
3. เพื่อให้สมาชิกเกิดความประทับใจกันมากขึ้น จากการได้เห็นจุดเด่นของเพื่อนร่วมทีม คนอื่นๆ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

- 1.1 วิทยากรกล่าวการทักทายความเป็นจิตอาสาของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน
- 1.2 วิทยากรเชิญชวนให้ช่วยกันค้นหาว่า มาจากสาเหตุใด เกิดขึ้นได้อย่างไร
- 1.3 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ให้นักศึกษาระดมความคิดโดยใช้กลุ่มเดิม
- 2.2 ให้เวลาทำงาน 60 นาที
- 2.3 กลุ่มเริ่มลงมือทำงาน
- 2.4 เมื่อครบกำหนดเวลาและกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้กลุ่มมานำเสนอ อาจจะมีการ

ให้คะแนนกลุ่มที่นำเสนอดีเด่น

3. ชั้นสรุป

วิทยากรถามว่า เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรม โดยบันทึกลงกระดาษฟลิปชาร์ต ให้นักศึกษาเห็นภาพตามด้วย

สื่อประกอบกิจกรรม

ตัวอย่างการเขียนโปสเตอร์

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกรายการตอบของนักศึกษา

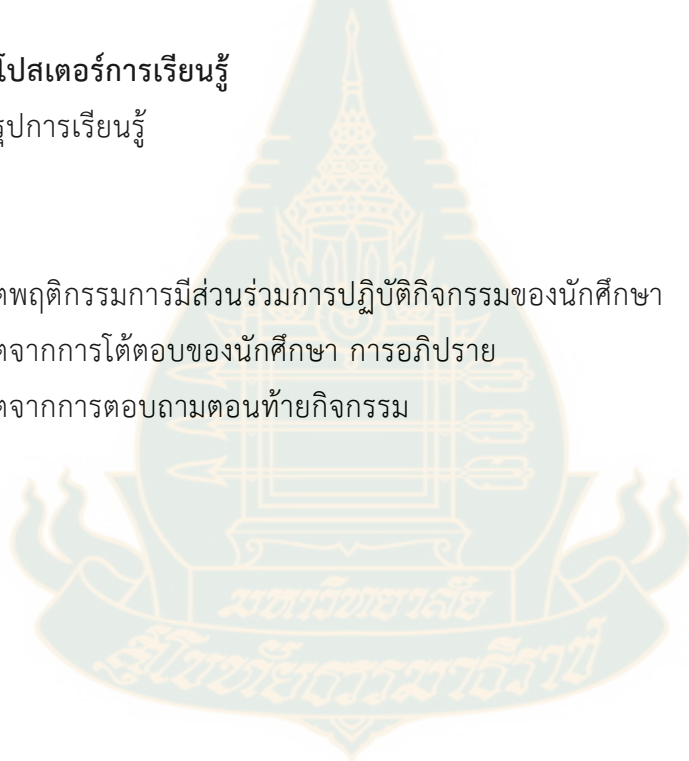

ใบงานกิจกรรม โปสเตอร์การเรียนรู้

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “การถอดบทเรียนสร้างจิตอาสา”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

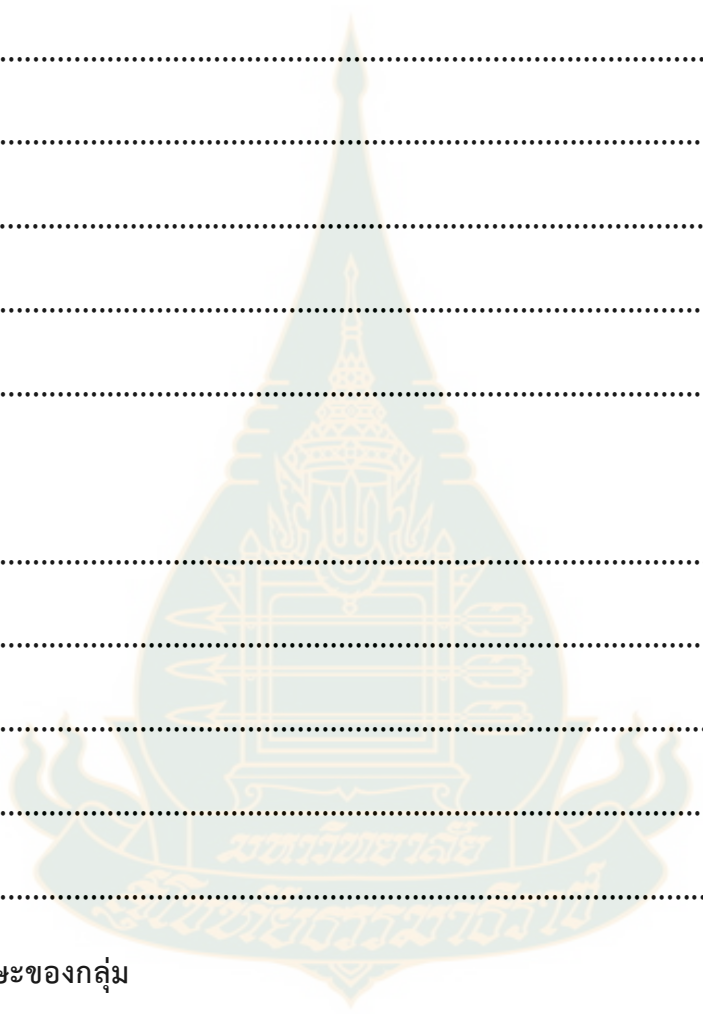
การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

ช่วงที่ 4 สร้างโมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา

ชื่อกิจกรรมที่ 10 โมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา

เวลาที่ใช้ 60 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

ความสามารถในการถอดนามธรรม ให้เป็นรูปธรรม เป็นหัวใจของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต เน้นการลงมือทำ เน้นการปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดสังเคราะห์จากนามธรรม ไปสู่ความเป็นรูปธรรมของความเป็นจิตอาสา
2. เพื่อให้เกิดความรู้สึที่แจ่มชัด เห็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นจิตอาสาเพิ่มมากขึ้น
3. เพื่อให้สมาชิกเกิดความประทับใจกันมากขึ้น จากการได้เห็นจุดเด่นของเพื่อนร่วมทีมคนอื่น ๆ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

- 1.1 วิทยากรกล่าวถึงการถอดนามธรรมให้เป็นรูปธรรม
- 1.2 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง
- 1.3 ให้เวลาทำงาน 60 นาที

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็น
- 2.2 สมาชิก 1 คน ทำหน้าที่เขียนโปสเตอร์
- 2.3 กลุ่มเริ่มลงมือทำงาน
- 2.4 เมื่อครบกำหนดเวลาและกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้กลุ่มมานำเสนอ อาจจะมีการ

ให้คะแนนกลุ่มที่นำเสนอดีเด่น

3. ชั้นสรุป

วิทยากรสรุปกิจกรรม โดยเขียนในฟลิปชาร์ท

สื่อประกอบกิจกรรม

ตัวอย่างการเขียนโปสเตอร์

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกลงจากการตอบของนักศึกษา

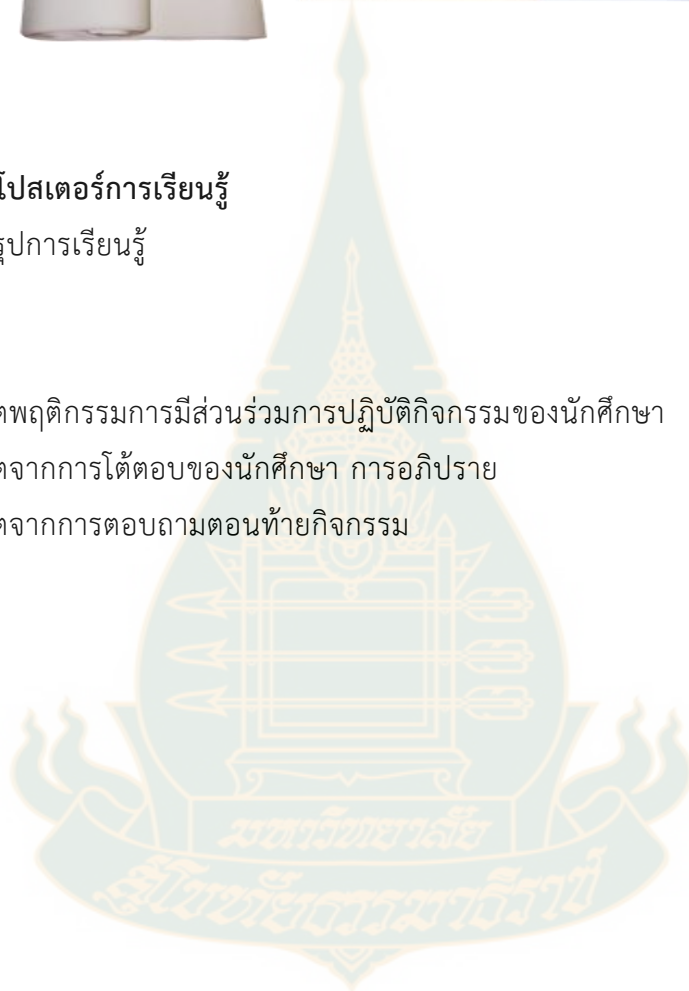

ใบงานกิจกรรม โปสเตอร์การเรียนรู้

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “โมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

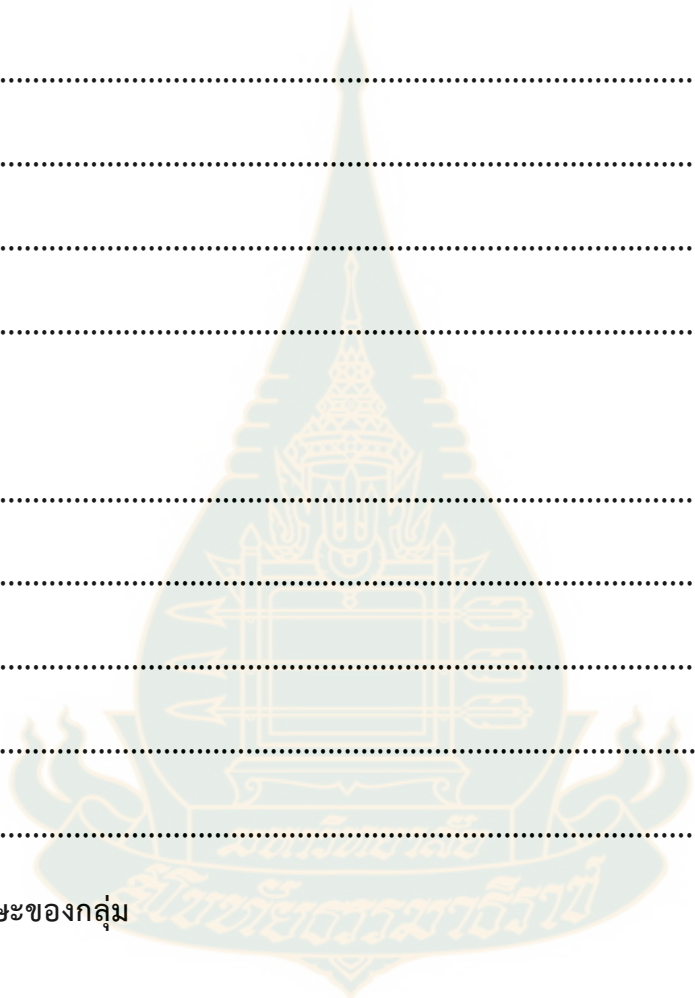
การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

วันที่ 3

ช่วงที่ 5 โปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา

ชื่อกิจกรรมที่ 11 ผลิตโปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา

เวลาที่ใช้ 60 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

เมื่อเข้าใจหลักคิดและแนวทางต่าง ๆ แล้ว นักศึกษาจะได้มีการวางแผนเชิงปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำกิจกรรมการสร้างจิตอาสาในพื้นที่ได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมในพื้นที่ได้ รวมถึงการนำไปพัฒนาตนเองได้
2. เพื่อให้เกิดความหวัง และพลังของนักศึกษาที่จะได้พัฒนาท้องถิ่นของตน
3. เพื่อให้สมาชิกเกิดความประทับใจในแนวทางที่แต่ละคนได้นำเสนอ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำ

- 1.1 วิทยากรกล่าวนำความสำคัญของการวางแผนปฏิบัติ เมื่อกลับไปแล้วจะวางแผนในการสร้างจิตอาสาหรือพัฒนากิจกรรมจิตอาสาอย่างไร
- 1.2 ให้ใช้การเขียนโปสเตอร์แบบ Mind Mapping กึ่งประยุกต์ เพื่อให้มีสีสันสวยงาม
- 1.3 มอบหมายเวลาทำงาน 60 นาที
- 1.4 ให้สมาชิกของกลุ่มแสดงพลังของกลุ่มก่อนกิจกรรม 1 ครั้ง

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 นักศึกษาระดมความคิดว่า เมื่อกลับไปแล้ว จะพัฒนาจิตอาสา หรือสร้างงานจิตอาสาได้อย่างไร
- 2.2 ให้กลุ่มได้วาดภาพประกอบโปสเตอร์ โดยไม่ให้แต่ข้อความล้วน ๆ ควรจะข้อความประกอบภาพ หรือภาพประกอบข้อความ
- 2.3 ให้เวลาทำงาน 60 นาที

2.4 วิทยากรจะมีอุปกรณ์ช่วยเหลือในการทำงาน เช่น สี กระดาษ ดินสอ ปากกา กรรไกร กาว เป็นต้น

2.5 กลุ่มเริ่มลงมือทำงาน

2.6 เมื่อครบกำหนดเวลาและกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้กลุ่มมานำเสนอ อาจจะมีการให้คะแนนกลุ่มที่นำเสนอดีเด่น

3. ขั้นสรุป

วิทยากรสรุปกิจกรรม และเพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกลับไปทำกิจกรรมจิตอาสา

สื่อประกอบกิจกรรม

ตัวอย่างการเขียนโปสเตอร์

กระดาษฟลิปชาร์ต บันทึกจากการตอบของนักศึกษา

ใบงานกิจกรรม

ใบงานสรุปการเรียนรู้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา
2. สังเกตจากการโต้ตอบของนักศึกษา การอภิปราย
3. สังเกตจากการตอบคำถามตอนท้ายกิจกรรม

ใบงานกิจกรรม “ผลิตโปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา”

ความรู้สึกของกลุ่มขณะทำงานกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเรียนรู้สำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การปรับปรุงทักษะของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

ชื่อกิจกรรมที่ 12 ขอบคุณและการอำลา

เวลาที่ใช้ 30 นาที

ระดับ นักศึกษาทุกระดับ

ขนาดของกลุ่ม 30 คน

แนวคิด

การใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนา นักศึกษาตลอดเวลา 11 กิจกรรมที่ผ่าน ได้ดำเนินการมาจนถึงช่วงจุดสุดท้ายของการทำงานร่วมกันและการสัมมนา เพื่อให้นักศึกษาได้มีความผูกพันต่อกัน จึงควรต้องมีกิจกรรมที่สร้างความผูกพัน ที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารชมรมนักศึกษาในระยะต่อไป
2. เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน ต่อคณาจารย์และต่อสถาบัน

ขั้นตอนกิจกรรม

2. ชั้นแนะนำ

- 2.1 วิทยากรกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี และการเรียนรู้ร่วมกันในครั้งนี้
- 2.2 วิทยากรกล่าวขอบคุณที่ทุกคนได้มาร่วมกิจกรรมร่วมกัน
- 2.3 วิทยากรกล่าวชื่นชมในความตั้งใจของนักศึกษาทุกคน

3. ชั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ให้นักศึกษายืนล้อมเป็นวงกลมในแต่ละทีม ซึ่งจะมีวงกลม 2 วง
 - 2.2 ให้แต่ละวง หัวหน้าทีมเดินจับมือกับสมาชิกคนที่อยู่ขวามือผู้นำและยืนติดกัน หันไปจับมือและกล่าวขอบคุณให้กำลังใจ จากนั้นก็ขยับไปจับมือคนที่สอง
 - 2.3 ให้คนแรกที่ได้จับมือกับหัวหน้าทีมแล้ว ได้เดินตามผู้นำทีม และจับมือกับคนที่สอง และพูดคุยขอบคุณ ให้กำลังใจ ซึ่งจะได้เท่ากับว่า สมาชิกแต่ละคนได้สัมผัสมือกันครบทุกคน
 - 2.4 เมื่อในวงครบแล้ว ผู้นำทีมจะสมาชิกในทีม เดินไปหาทีมอื่น ๆ ในลักษณะเรียงแถวกัน จนกว่าจะครบทุกทีม
 - 2.5 สมาชิกทุกทีม จะกลับไปนั่งประจำที่เดิม
3. ชั้นสรุป
- 3.1 ผู้แทนของทีม ขอบคุณวิทยากร

3.2 วิทยากรกล่าวขอบคุณ และกล่าวปิดงาน

สื่อประกอบกิจกรรม

ไม่มี

ใบงานกิจกรรม ส่งหัวใจ

ไม่มี

การประเมินผล

วิทยากรแจกใบประเมินผลการอบรมตลอดกระบวนการอบรม

แบบสอบถามประเด็นการสนทนากลุ่มนักศึกษา (ระยะที่ 1)
โครงการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนา
จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา

ขอให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ซึ่งตรงกับความจริงของนักศึกษา

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาการการจัดการ นิติศาสตร์
 รัฐศาสตร์ เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ เศรษฐศาสตร์
 วิทยาศาสตร์สุขภาพ นิเทศศาสตร์ มนุษยนิเวศศาสตร์
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. ระยะเวลาการทำงานจิตอาสา น้อยกว่า 1 ปี 1 - 2 ปี
 3 - 4 ปี 4 ปีขึ้นไป
5. ประสบการณ์การทำงานจิตอาสา ได้แก่

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 จิตอาสาของนักศึกษา

1. การจัดกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หมายถึง/คืออะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-2-

2. มีวิธีการพัฒนาจิตอาสาสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาสามารถพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมจิตอาสา สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือที่กรอกแบบสอบถาม

ที่ อว 0602.16/พิเศษ

สำนักบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

2 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมประชุม

เรียน นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับเข้าร่วมประชุม

ตามที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มอบหมายให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ให้ดำเนินโครงการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาองค์ประกอบของจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และเพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชของกลุ่มทดลอง ระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

ในการนี้ เพื่อให้โครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้จึงขอเชิญนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เข้าร่วมประชุม ในวันอาทิตย์ที่ 18 สิงหาคม 2562 เวลา 09.00-16.30 น. ณ ห้องประชุม 1608 อาคารบริหาร ชั้น 6 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยส่งแบบตอบรับกลับมายัง aoo.stou@gmail.com ซึ่งโครงการดังกล่าว มอบหมายให้ นางสาวดวงฤดี โพธิ์สุนันท์ วิชาการศึกษา ชำนาญการ เบอร์โทร 0866337274 เป็นผู้ประสาน ทั้งนี้ โครงการฯ มีค่าพาหนะตามอัตราราชการมอบให้แก่ท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)

ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สำนักบัณฑิตศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โทร. 8501-2
 ที่ อว 0602.16/พิเศษ วันที่ 9 กรกฎาคม 2562
 เรื่อง ขอเรียนเชิญร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์

ข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการวิจัย/เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ความละเอียดดังเอกสารแนบ

ในการนี้ โครงการวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ศึกษาองค์ประกอบของจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชของกลุ่มทดลอง ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ทั้งนี้ เพื่อให้โครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้จึงขอความอนุเคราะห์ท่านส่งผู้แทนคณาจารย์เพื่อระดมสมองเรื่องจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 1 ท่าน เข้าร่วมประชุม ในวันที่ 9 สิงหาคม 2562 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม 2007 ชั้น 2 สำนักบัณฑิตศึกษา โดยแจ้งรายชื่อคณาจารย์ผู้เข้าร่วมระดมสมองตามแบบตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ โครงการฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวจุฑามาศ สุกุลนา เบอร์โทร 0867006701 เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา ดังกล่าว จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

ที่ อว 0602.16/พิเศษ

สำนักบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

27 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินชุดกิจกรรมแนะแนว

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง หัวหน้าโครงการวิจัย แขนงวิชาวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำโครงการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ตามโครงการวิจัย ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำโครงการวิจัยเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดทำชุดกิจกรรมแนะแนวและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงชุดกิจกรรมแนะแนวการวิจัยของผู้วิจัยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ ผู้วิจัยจะนำเรียนด้วยตนเอง

ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรผู้วิจัย 0814385678

โครงการวิจัยเรื่อง

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
โครงการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข
	+1 (สอดคล้อง)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่สอดคล้อง)	
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น				
1. ข้าพเจ้าแบ่งปันความรู้ในการเรียนกับเพื่อนนักศึกษา				
2. ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ				
3. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าจะรีบช่วยเหลือ				
4. ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำงานมีเพื่อนร่วมงานเดือดร้อนข้าพเจ้ารีบช่วยเหลือหากผู้ปกครองให้ช่วยช่วยงาน				
5. เมื่อเพื่อนนักศึกษารู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอยปลอบใจ				
6. เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อนเสมอ				
7. ข้าพเจ้าอาสาช่วยผู้อื่นถือของด้วยความเต็มใจ				
8. ข้าพเจ้าร่วมบริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ				
9. ข้าพเจ้าช่วยติวบ้านเพื่อนด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน				

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข
	+1 (สอดคล้อง)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่สอดคล้อง)	
10. ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลืองานเพื่อน				
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม				
1. ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมทุกครั้งที่มีโอกาส				
2. ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลมหลังจากออกจากห้องเสมอ				
3. ข้าพเจ้าทำหน้าที่รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ				
4. เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ				
5. ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่าง ๆ ของส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ				
6. ข้าพเจ้าจะตักเตือนเมื่อมีคนขีดเขียนในที่ห้ามเขียน				
7. ข้าพเจ้าจะแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบสมบัติของส่วนรวมชำรุดเสียหาย				
8. ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวม โดยไม่คิดถึงผลตอบแทน				
9. ข้าพเจ้าอาสาในการเก็บขยะเพื่อส่วนรวม				
10. ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ				

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข
	+1 (สอดคล้อง)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่สอดคล้อง)	
ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม				
1. เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดี ช่วยงานต่าง ๆ ของวัด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด กวาดลาน วัด				
2. ข้าพเจ้ายินดีช่วยชุมชนในการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว				
3. ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ที่ชุมชน จัดขึ้น				
4. ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ช่วยทำความ สะอาดสถานที่อื่นในชุมชน				
5. ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สิน สมบัติของส่วนรวม				
6. เมื่อชุมชนขอความร่วมมือ ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือ ด้วยความเต็มใจ				
7. ข้าพเจ้าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะ และไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ น้ำลำคลอง				
8. ข้าพเจ้าช่วยเก็บขยะรักษา ความสะอาดบริเวณชายหาด				
9. ข้าพเจ้ายินดีช่วย ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มี ประโยชน์ต่อสังคม				
10. ข้าพเจ้าเข้าร่วมงานที่ชุมชน จัดขึ้นเสมอ				

แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มจร.

โครงการวิจัยผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนา
จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1

ขอให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ซึ่งตรงกับความจริงของนักศึกษา

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาการการจัดการ นิติศาสตร์
 รัฐศาสตร์ เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ เศรษฐศาสตร์
 วิทยาศาสตร์สุขภาพ นิเทศศาสตร์ มนุษยนิเวศศาสตร์
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. ประสบการณ์ด้านจิตอาสา น้อยกว่า 1 ปี 1 - 2 ปี
 3 - 4 ปี 4 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

พฤติกรรม/ทักษะ	ระดับความเป็นจริง				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	แทบไม่เคย
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น					
1. ข้าพเจ้าแบ่งปันความรู้ในการเรียนกับเพื่อนนักศึกษา					
2. ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ					
3. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าจะรีบช่วยเหลือ					
4. ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำงานแล้วมีเพื่อนร่วมงานเดือดร้อนข้าพเจ้าจะรีบช่วยเหลือ					
5. เมื่อเพื่อนรู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอยปลอบใจ					
6. เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อน					
7. ข้าพเจ้าอาสาช่วยผู้อื่นถือของด้วยความเต็มใจ					
8. ข้าพเจ้าเมื่อมีโอกาสร่วมบริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาส					

พฤติกรรม/ทักษะ	ระดับความเป็นจริง				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	แทบไม่เคย
9. ข้าพเจ้าช่วยตีหนังสือที่บ้านเพื่อนด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน					
10. ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลืองานเพื่อน					
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม					
1. ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมเมื่อมีโอกาส					
2. ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม ก่อนออกจากห้องเสมอ					
3. ข้าพเจ้าทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
4. เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ					
5. ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่าง ๆ ของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ					
6. ข้าพเจ้าจะตักเตือนเมื่อมีคนขีดเขียนในที่ห้ามเขียน					
7. ข้าพเจ้าจะแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบสมบัติของส่วนรวม ขำรุคเสียหาย					
8. ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมโดยไม่คิดถึงผลตอบแทน					
9. ข้าพเจ้าอาสาในการเก็บขยะเพื่อส่วนรวม					
10. ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ					
ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม					
1. เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดีช่วยงานต่าง ๆ ของวัด/ มัสยิด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด/มัสยิด กวาดลานวัด/มัสยิด					
2. ข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน					
3. ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่ชุมชนจัดขึ้น					
4. ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ช่วยทำความสะอาดสถานที่อื่นในชุมชน					

พฤติกรรม/ทักษะ	ระดับความเป็นจริง				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	แทบไม่เคย
5. ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินบัติของส่วนรวม					
6. เมื่อชุมชนขอความร่วมมือข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ					
7. ข้าพเจ้าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะและไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง					
8. ข้าพเจ้าออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง					
9. ข้าพเจ้ายินดีช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม					
10. ข้าพเจ้าเข้าร่วมงานที่ชุมชนจัดขึ้นเสมอ					

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

รศ.ดร.วัลภา สบายยิ่ง แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

แบบประเมินชุดกิจกรรมแนะแนว
โครงการวิจัยผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนา
จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กิจกรรมที่	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ช่วงที่ 1 การสร้างปฏิสัมพันธ์						
1. “เธอคือใคร” วัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยกับ นักศึกษา และนักศึกษาด้วยกัน						
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีของการเรียนรู้ร่วมกัน ของนักศึกษา						
3. เพื่อเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้และการ ทำงานร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษา						
เทคนิค กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การเสริมแรง การเปิดเผย ตัวตน						
2. “เราคือความหวัง” วัตถุประสงค์ เพื่อแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย และสร้างความ ยึดเหนี่ยวกันในกลุ่มย่อย สร้างความเป็นพวกเรา						
เทคนิค แบ่งกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่ม ตั้งสโลแกนและ ตั้ง สัญลักษณ์ของกลุ่ม ตั้งผู้นำกลุ่ม และทราบกติกา และเป้าหมายของการทำงานของกลุ่ม						
ช่วงที่ 2 สร้างพลังความร่วมมือ						
3. “พลังรัศมีใจ” วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและเห็นความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ที่จะทำงานร่วมกัน ความพร้อมที่ จะปรับตัวกับบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่รอบตนเอง						

กิจกรรมที่	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
เทคนิค ชีตเส้นเป็นวงกลม หรือใช้ผังโรย โดยเป็นวงกลม ที่มีรัศมี 1 เมตร วางแก้ว และวางขวดบนแก้ว ให้ผู้อบรมนำหนัวยาง 3 เส้น ไปรัดแก้วทีละเส้น โดยที่ไม่โดนพื้นและขวดและแก้วไม่ล้มลง ผู้เข้า อบรมทุกคนอยู่นอกวงกลม ห้ามอวัยวะใด ๆ ไป โดนพื้นในบริเวณวงกลม						
4. “จระเข้ขวางคลอง” วัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าใจถึงความร่วมมือที่จะต้องมีการ เสียสละ การรับภาระที่มากกว่า การขอบคุณ และการขออภัยกัน						
เทคนิค บทบาทสมมติใช้ฟิวเจอร์บอร์ดจำนวน 4 ชิ้น และให้เดินทางบนฟิวเจอร์บอร์ด ห้ามเหยียบลง พื้น ระยะทางเดิน 15 เมตร ความสำเร็จในเวลา ที่สั้นกว่ากลุ่มอื่น ๆ การสะท้อน การเสริมแรง การอภิปราย						
5. “ส่งหัวใจ” วัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งต่อ ของงานที่สมาชิกทีมแต่ละคนต้องรับผิดชอบ ร่วมกัน						
เทคนิค การส่งมอบงานใช้ไม้ที่สามารถจะหนีบได้ใน ระหว่างขา และมีไม้รูปหัวใจที่สามารถจะคล้อง ด้วยไม้ได้ ส่งต่อหัวใจโดยมีระยะทางร่วม ประมาณ 15 เมตร และย้อนกลับสู่จุดเริ่มต้น ความสำเร็จในเวลาที่สั้นกว่ากลุ่มอื่น ๆ การไม่ ผิดกติกา การสะท้อน การเสริมแรง การ อภิปราย						

กิจกรรมที่	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
6. “ลงเรือลำเดียวกัน” วัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสมาชิก ในทีมทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งผู้นำ หรือผู้ ตาม ที่จะต้องส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกัน						
เทคนิค บทบาทสมมุติทุกตำแหน่งในทีมใช้ผ้าใบขนาด 2 x 2 เมตร ให้สมาชิกยืนบนผ้าใบ โดยไม่สัมผัส พื้นนอกผ้าใบ โดยใช้เวลาทำงาน 4 นาที ความสำเร็จในเวลาที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ การ สะท้อน การเสริมแรง การอภิปราย						
7. “สะพานมรณะ” วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของ การแก้ปัญหา ในกรณีที่มีงานเผชิญ บทบาทผู้นำที่จะแสดงออก และดำเนินการ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ได้						
เทคนิค สื่อบุคคลใช้การเดินทางโดยใช้กันในการเดินทาง ระยะทาง 10 เมตร อวัยวะตั้งแต่ขาอ่อนลงไป จะไม่สัมผัสพื้น ความสำเร็จในเวลาที่สูงกว่า กลุ่มอื่น ๆ การสะท้อน การเสริมแรง การ อภิปราย						
ช่วงที่ 3 การสะท้อนตัวตน						
8. “การทอนจิตใต้สำนึก(Reflection)” วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใคร่ครวญการเปลี่ยนแปลง ของตัวเรา และการแลกเปลี่ยนกัน						

กิจกรรมที่	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
เทคนิค ใช้การสงบสติ และใคร่ครวญ และการใช้เทคนิค การโต้อะลือก ในการสะท้อนการเรียนรู้ จากนั้นจึงให้แต่ละคนได้สะท้อนตัวตนของตัวเอง ระหว่างกิจกรรม จากนั้น ให้แต่ละกลุ่มส่ง ตัวแทนมานำเสนอ วิทยากรจะให้ความเห็น เพิ่มเติม เพื่อเสริมความรู้ของนักศึกษา						
9. “การถอดบทเรียนการบ่มเพาะจิตอาสา ” วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาถอดบทเรียนสำคัญของการบ่ม เพาะจิตอาสา เพื่อการค้นหาสาระหลักในการ พัฒนาจิตอาสา						
เทคนิค เพื่อให้ศึกษาระดมความคิด แล้วเขียนในฟลิป ชาร์ท ทำเป็นโปสเตอร์ แล้วจึงให้แต่ละกลุ่ม นำเสนอ เมื่อนำเสนอทุกกลุ่มแล้ว วิทยากรจึงให้ ความเห็นเพิ่มเติม						
ช่วงที่ 4 สร้างโมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา						
10. “โมเดลการเรียนรู้พลังจิตอาสา และการ นำเสนอ” วัตถุประสงค์ เพื่อให้ศึกษาร่างโมเดลสิ่งประดิษฐ์ ที่ เกี่ยวข้องกับพลังของจิตอาสา หรือความเป็นจิต อาสา เทคนิค ให้นักศึกษาไปเก็บเศษวัสดุต่างๆ มาสร้างเป็น โมเดลสิ่งประดิษฐ์ โดยที่คณะผู้วิจัย จะมีอุปกรณ์ เกี่ยวกับการตัดต่อแจกให้						

กิจกรรมที่	ระดับความสอดคล้อง					ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ช่วงที่ 5 โปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา						
11. “ผลิตโปสเตอร์เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสาและการนำเสนอ” วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความคิด และความรู้ มาสร้างให้เกิดเป็นรูปธรรมของการทำงาน โดยทำเป็นโมเดลของการสร้างจิตอาสา และพัฒนาการในเวลา 3 ปี						
เทคนิค ใช้กระดาษโปสเตอร์และดินสอสี เพื่อการเขียน การวาด และการระบายสีเพื่อให้เกิดความงดงาม การประชุมกลุ่ม						
12. “ขอบคุณและการอำลา” วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาได้กล่าวขอบคุณซึ่งกันและกัน และการฝึกที่จะชื่นชมเพื่อนร่วมงาน						
เทคนิค ใช้การใคร่ครวญถึงความดีของเพื่อนที่ทำงานร่วมกัน โดยทยอยที่จะจับคู่พูด จนกว่าจะครบทุกคน						

โครงการวิจัยผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สรุปผลหลังอบรม 1 เดือน

.....
ผู้เข้ารับการอบรมมีประสบการณ์ ดังนี้

1. มีกิจกรรมจิตอาสาของตนเองอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาอะไรบ้าง

.....
.....
.....

3. ได้ชักชวนให้ผู้อื่นมีจิตอาสาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงตัวแปรจิตอาสาของนักศึกษา โดยนำไป ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ได้ค่าดังนี้

ตารางที่ 20 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงตัวแปรจิตอาสาของนักศึกษา

ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	ค่าความเที่ยงรายข้อ
1. ข้าพเจ้าแบ่งปันความรู้ในการเรียนกับเพื่อนนักศึกษา	.96
2. ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ	.96
3. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าจะรีบช่วยเหลือ	.96
4. ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำงานแล้วมีเพื่อนร่วมงานเดือดร้อนข้าพเจ้าจะรีบช่วยเหลือ	.96
5. เมื่อเพื่อนรู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอยปลอบใจ	.96
6. เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อน	.96
7. ข้าพเจ้าอาสาช่วยเหลือของด้วยความเต็มใจ	.96
8. ข้าพเจ้าเมื่อมีโอกาสร่วมบริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาส	.96
9. ข้าพเจ้าช่วยติวหนังสือที่บ้านเพื่อนด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	.96
10. ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลืองานเพื่อน	.96

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงตัวแปรจิตอาสาของนักศึกษา โดยนำไป ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ได้ค่าดังนี้

ตารางที่ 21 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงตัวแปรจิตอาสาของนักศึกษา

ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม	ค่าความเที่ยงรายข้อ
1. ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมเมื่อมีโอกาส	.96
2. ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม ก่อนออกจากห้องเสมอ	.96
3. ข้าพเจ้าทำหน้าที่ที่รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	.96
4. เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ	.96
5. ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่าง ๆ ของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ	.96
6. ข้าพเจ้าจะตักเตือนเมื่อมีคนขีดเขียนในที่ห้ามเขียน	.96
7. ข้าพเจ้าจะแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบสมบัติของส่วนรวมชำรุดเสียหาย	.96

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม	ค่าความเที่ยงรายข้อ
8. ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมโดยไม่คิดถึงผลตอบแทน	.96
9. ข้าพเจ้าอาสาในการเก็บขยะเพื่อส่วนรวม	.96
10. ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ	.96

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงตัวแปรจิตอาสาของนักศึกษา โดยนำไป
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ได้ค่าดังนี้

ตารางที่ 22 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงตัวแปรจิตอาสาของนักศึกษา

ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม	ค่าความเที่ยงรายข้อ
1. เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดีช่วยงานต่าง ๆ ของวัด/มัสยิด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด/มัสยิด กวาดลานวัด/มัสยิด	.96
2. ข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน	.96
3. ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ชุมชนจัดขึ้น	.96
4. ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ช่วยทำความสะอาดสถานที่อื่น ๆ ในชุมชน	.96
5. ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม	.96
6. เมื่อชุมชนขอความร่วมมือข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ	.96
7. ข้าพเจ้าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะและไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำน้ำคลอง	.96
9. ข้าพเจ้ายินดีช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม	.96

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ = .96

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนทนากลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนทนากลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา

กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษา จากสาขาวิชา 11 สาขาวิชา จัดการสนทนากลุ่มที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี สรุปแบบสอบถามประเด็นการสนทนากลุ่มอาจารย์สาขาวิชา โครงการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการจัดประสบการณ์แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.1 การจัดกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หมายถึง/คืออะไร

ความร่วมมือ ทุ่มเทของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม ประเทศชาติ การทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น สนับสนุนให้ผู้อื่นทำสิ่งที่ดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น การเสียสละเวลา ทรัพย์สิน หรือร่างกายโดยที่ตนเองไม่เดือดร้อนในการทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมกับผู้อื่น หรือทำด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครเอ่ยปากร้องขอ (ริเริ่มทำด้วยตนเอง) และไม่หวังสิ่งตอบแทน

สรุป เป็นการทำให้มีส่วนร่วม เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ ต่อสาธารณะ สังคม และประเทศชาติ โดยทำในลักษณะบุคคลหรือทีม แต่ต้องทำตามกำลังความสามารถของตนเองด้วยทรัพยากรที่มี โดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน และไม่หวังสิ่งตอบแทน

1.2 มีวิธีการพัฒนาจิตอาสาสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อย่างไร

ประชาสัมพันธ์เชิงตัวอย่างเพื่อสร้างจิตสำนึกในความเป็นจิตอาสา โดยการประชาสัมพันธ์ ควรทำอย่างต่อเนื่องและขยายให้เห็นผลกระทบที่ดีที่สะท้อนให้สังคมพัฒนาขึ้น เช่น ประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่ามีผู้ทำจิตอาสาแม้ไม่ใช่หน้าที่หรืออาชีพเขาโดยตรง แต่เขาก็มาทำงานจิตอาสา ทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกในเชิงจิตสำนึก โดยให้คิดว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี กิจกรรมการเรียนการสอน นำไปไว้ในกิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีแรงจูงใจโดยเก็บเป็นคะแนน และมีหลักฐานมาแสดง เพิ่มในกิจกรรมกลางของประสพฯ เช่น แบ่งมา 10 คะแนน เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำจิตอาสา มีการจัดอบรมอย่างจริงจัง ผ่านทางชมรมนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยเชิญนักศึกษาชมรมของจังหวัดนั้นๆ มาเข้าร่วมชี้ให้เห็นประโยชน์ว่าการทำจิตอาสาดีอย่างไร ทำสื่อเสริมให้เห็นเป็นคลิป ในแต่ละเคสที่ทำงานจิตอาสา เพื่อให้เห็นว่าการทำจิตอาสาดีอย่างไร และอาจเริ่มต้นที่ อาจารย์ผู้สอน ขยายไปสู่กลุ่มคนในบริเวณที่ใกล้กับอาจารย์ ชมรม แล้วขยายกลุ่มไปเรื่อยๆ แล้วไปถ่ายทำคลิปการทำกิจกรรมของคนเหล่านั้น

สรุป โดยการแทรกกิจกรรมจิตอาสาไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมกลางของประสพฯ โดยมีคะแนนเป็นแรงจูงใจ พร้อมทั้งจัดอบรมจิตอาสาโดยเฉพาะ

1.3 นักศึกษสามารถพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โดยการถ่ายทอดประสบการณ์จากนักศึกษาที่ทำกิจกรรมจิตอาสาอยู่ก่อนแล้ว มีนโยบายการถ่ายทอดด้วยใหม่

1.4 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมจิตอาสา สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อย่างไร

ประกวดโครงการจิตอาสาระดับชมรมนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อจะได้แข่งกันทำความดี จัดทำเป็นเว็บบอร์ด ทำความดี โดยมีการแชร์กิจกรรมการทำความดีแล้วไหนทให้มีกรกดไลค์ ประกวดกัน โดยได้เป็นรางวัลประกาศเกียรติคุณ ให้สำนักงานบริการฯ มีบทบาทในการสร้างจิตอาสาผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ จิตอาสาตามศาสตร์ที่เรียน เช่น สอนเด็ก ทนายอาสา จิตอาสาที่สามารถทำร่วมกัน เช่น ทาสีโรงเรียน บริจาคหนังสือ-อุปกรณ์กีฬา กำหนดให้มีตำแหน่ง นักกิจกรรม ที่ศูนย์วิทยฯ โครงการนำร่องโดยมหาวิทยาลัย กิจกรรมจิตอาสาผนวกกับกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมการวิ่ง เมื่อวิ่งเสร็จแล้วก็ช่วยกันเก็บขยะ ให้นักศึกษาที่มีชื่อเสียงมาร่วมกิจกรรมจิตอาสา ทางไลน์ชมรม หรือสร้างสื่อโซเชียล หรือใช้ช่องทาง Facebook ของมหาวิทยาลัย ใช้ในการประชาสัมพันธ์ สิ่งที่ได้ทำมานำไปลงไว้ในสื่อโซเชียลต่าง ๆ เพิ่มกิจกรรมจิตอาสาไปไว้ในกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัยในช่วงท้าย เช่น กลืนพระราชทาน ช่วงท้ายผู้บริหารร่วมกันปลูกป่า เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยเปิดจึงไม่ได้พบกับนักศึกษาทุกวัน จึงควรจะมีวิธีที่พัฒนาแตกต่างจากที่อื่น เช่น มีการปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อ มีจิตอาสาผ่านช่องทางของมหาวิทยาลัย ทางสำนักบริการฯ สำนักเทคโนโลยีฯ หรือตั้งชมรมด้านนี้โดยเฉพาะ หรือเจาะกลุ่มนักศึกษาตามพื้นที่ต่าง ๆ หรือกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

สรุป โดยการประชาสัมพันธ์การเป็นจิตอาสาผ่านสื่อโซเชียลของมหาวิทยาลัย โดยจัดทำเป็นคลิปวีดีโอแขวนไว้บนเว็บไซต์หรือช่องทางต่างๆ ของมหาวิทยาลัย และเพิ่มกิจกรรมจิตอาสาไว้ในกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย และจัดประกวดการทำความดี ให้มีการทำจิตอาสาตามศาสตร์ที่เรียน และให้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสำนักบริการฯ รวมทั้งเพิ่มตำแหน่งนักกิจกรรมที่ศูนย์วิทยพัฒนาฯ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนทนากลุ่มนักศึกษา

กลุ่มนักศึกษา สุ่มจากนักศึกษา โดยมีนักศึกษา รวม 35 คน จัดที่ มสธ. จังหวัดนนทบุรี

2.1 การจัดกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

หมายถึง/คืออะไรบ้าง

ทำเพื่อส่วนรวม ปลูกฝังจิตสำนึก ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน ทำด้วยใจ มีสามัญสำนึกที่ดีต่อสังคม รู้จักการเป็นผู้ให้ รู้จักการเสียสละ (เวลา ทรัพย์สิน แรงกายแรงใจ ต้องมี

ใจที่อยากทำไม่ท้อ) มีความหวังดีต่อกัน รู้รักสามัคคี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทำด้วยความสมัครใจไม่ถูกบังคับ มีส่วนให้คนกระตือรือร้นอยากทำดีมากยิ่งขึ้น สร้างบรรยากาศให้คนมีส่วนร่วมในการทำความคิดดี ลงมือทำจริง ๆ ไม่ใช่เพียงตามกระแส ทำตัวเป็นแบบอย่างจิตอาสาที่ดี และรู้จักการทำงานเป็นทีมจิตอาสา

2.2 มีวิธีการพัฒนาจิตอาสาสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอย่างไร

ให้นักศึกษามาร่วมกิจกรรมจิตอาสาที่เหมาะสม (มีการจัดอบรมแบบปฏิบัติการ อาสาสมัครจัดสอนให้รุ่นน้อง ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเรื่องเรียนให้กับรุ่นน้อง) แบบการเรียนรู้แบบมีกิจกรรม ช่องทางสื่อสาร เฟสบุ๊คของชมรมนักศึกษาประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรม ช่องทางการประชาสัมพันธ์ (กิจกรรมจิตอาสาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง) รุ่นพี่ต้องมีจิตอาสาก่อนที่จะส่งต่อรุ่นน้องต่อ ๆ ไป การทำโดยไม่หวังผลประโยชน์ของสมาชิก สร้างแรงจูงใจ สร้างความภาคภูมิใจ การลงมือทำจริง ๆ และมีการสานต่อ สนับสนุนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การทำกิจกรรมให้เกิดกระแสอย่างต่อเนื่อง การทำกิจกรรมความสนุกสนาน อบอุ่นในการเข้าร่วมกิจกรรม การสร้างบรรยากาศในการเข้าร่วมกิจกรรม และการทำอย่างจริงจังและแผนอย่างต่อเนื่อง

2.3 กิจกรรมอะไรบ้างที่เหมาะสมกับนักศึกษา มสธ. ที่จะไปทำจิตอาสา

การรักษาสิ่งแวดล้อม การลดการใช้ถุงพลาสติก การปลูกป่า ล้างห้องน้ำวัด ทาสีโรงเรียน บริจาคสิ่งของกับผู้ด้อยโอกาส บริจาคสิ่งของในวันเด็ก กิจกรรมนันทนาการ (ร้องเพลงให้ผู้สูงอายุฟัง, การดูกลุ่มลักษณะของแต่ละกลุ่ม (อ่านหนังสือให้ผู้สูงอายุฟัง การร้องเพลง การดูแลผู้สูงอายุ) กิจกรรมที่อยู่ในชุดวิชา (มันอยาก เป็นทฤษฎี) จิตอาสาในการเดินรณรงค์ในเรื่องของการป้องกันปราบปรามการทุจริต โครงการจิตอาสาของนักศึกษานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ให้ความรู้เบื้องต้นกฎหมายในชีวิตประจำวัน เป็นจิตอาสาสมัครเทศกในท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้คนที่มาเกิดความภาคภูมิใจ รับบริจาคเพื่อการออกค่าย หรือไปทำกิจกรรมต่อ การไปตั้งกล่องต้องมีใบอนุญาตจากมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นใบผ่านในการรับบริจาค มหาวิทยาลัยต้องให้การสนับสนุน ใบบินยันการทำโครงการฯ ในการรับรู้ในการทำกิจกรรมของนักศึกษาในเรือนจำ การเปิดตึกกิจกรรมนันทนาการ การสร้างเครือข่าย พานักศึกษาเข้าไปเพื่อสร้างเพื่อน บริจาคให้กับสุนัขจรจัด แมวจรจัด จิตอาสาในการดูแลสถานที่ของสุนัขจรจัด แมวจรจัด จุดประชาสัมพันธ์ให้บริการกับชาวต่างชาติ (จุดต่อรถ คิวรถตู้) ใช้ทักษะภาษาอังกฤษ การพัฒนาบุคลิกภาพ การเข้าร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจิตอาสา ทำเพื่อส่วนรวม การอบรม CPR การให้การช่วยเหลือเพื่อช่วยชีวิต เพื่อเป็นจิตอาสา การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม (จิตอาสาควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม) และกิจกรรมจิตอาสาป้องกันอัคคีภัย

2.4 ชมรมนักศึกษาสามารถพัฒนาจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช อย่างไร การสร้างศรัทธาเริ่มจากรุ่นพี่ และขยายต่อไปยังน้อง ๆ ในชมรม (รุ่นพี่ต้องสร้างจิตอาสาอย่างจริงจัง เสียสละเวลา) ชมรมต้องทำงานด้วยจิตอาสาจริง ๆ ไม่มีผลประโยชน์

แอบแฝง ต้องมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ต้องลงมือทำให้คนเห็นภาพจริง ๆ ให้เกิดรูปธรรม ทำอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้น้อง ๆ เห็น สร้างความสามัคคีในชมรมให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนจิตอาสา การทำจิตอาสาแล้วเกิดความสุข ใช้โอกาสในการทำกิจกรรมจิตอาสากับชมรมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ มาแล้วรู้สึกได้ เพื่อน ได้มิตรภาพกลับไป อยู่กับส่วนรวมแล้วมีความสุข ชมรมให้การดูแลกับสมาชิกใหม่ ในการทำกิจกรรมจิตอาสา สร้างคุณค่าให้กับสมาชิก และให้ความสำคัญกับทุกๆ คน

2.5 กิจกรรมที่ผ่านชมรมด้วยศักยภาพของชมรม (กิจกรรมที่จะไป) ทำอย่างไร ทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้รู้จักกัน วางใจกัน (เป็นเพื่อนกันก่อน) ระดมความคิด กรรมการชมรม และสมาชิกในชมรม จะทำอะไรจะทำกิจกรรมอะไรร่วมกัน การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับทุกคนตามความเหมาะสมและความสมัครใจ การกำกับติดตามในการจัดกิจกรรม และปรับปรุงในครั้งต่อไป

2.6 กิจกรรมถ้าจะพัฒนาจิตอาสาสำหรับนักศึกษาใหม่ ทำอย่างไร กิจกรรมแนะนำวิธีการเรียนให้ประสบความสำเร็จ/การรู้จัก มสธ. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์รุ่นพี่ทำให้รุ่นน้อง กิจกรรมการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท กิจกรรมเลี้ยงอาหารให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มพิการ กิจกรรมเพื่อจัดให้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยสมาชิกเป็นจิตอาสาช่วยเหลือกันในกลุ่มสมาชิก

2.7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมจิตอาสา สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อย่างไร กิจกรรมการอบรม CPR การให้การช่วยเหลือเพื่อช่วยชีวิต กิจกรรมเปิดโอกาสให้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษที่มีจิตอาสา กิจกรรมการอบรมการช่วยเหลือนักศึกษาลักษณะพิเศษ จัดกิจกรรมให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ในวันสำคัญต่าง ๆ (การลดการสูบบุหรี่ การป้องกันยาเสพติด) จัดกิจกรรมในวันอาทิตย์ กิจกรรมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (กิจกรรมสำหรับผู้นำศรัทธาและไว้วางใจ) จัดอบรมภาวะผู้นำให้สมาชิกศรัทธาและไว้วางใจ กิจกรรมปฏิบัติให้กับชมรม และกิจกรรมการรักตัวเอง กิจกรรมสร้างความรักให้กับตนเอง คนอื่น และส่วนรวม

2.8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ช่องทางการประชาสัมพันธ์ ใช้โซเชียลมีเดียมาสร้างการทำกิจกรรมจิตอาสา ตั้งกลุ่มไลน์เรื่องจิตอาสาโดยเฉพาะ จิตอาสาแนะนำมหาวิทยาลัยให้คนอื่นได้รู้จัก กิจกรรมชวนกันมาออกกำลังกาย มหาวิทยาลัยวางแผนการจัดกิจกรรมจิตอาสาในแต่ละภาคการศึกษา (โดยมีใบประกาศมอบให้แก่นักศึกษา สมุดบันทึกความดีในระหว่างการศึกษาของนักศึกษา) มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมจิตอาสา ให้มีจิตอาสารุ่นพี่ในการเรียนในแต่ละสาขาวิชา ให้มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาลักษณะพิเศษ และผู้ด้อยโอกาสให้มากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยควรมีรุ่นพี่จิตอาสาช่วยในรายวิชาให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถให้กับนักศึกษา และอาจารย์อย่างต่อเนื่อง ปลูกผักสวน

ครัวไว้กิน โครงการรับบริจาคหนังสือ มสธ. จัดกลุ่มจิตอาสาตามความถนัดความสามารถของแต่ละคน จิตอาสาเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ควรวัดที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง

3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

การใช้แบบวัด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ด้าน คือ แบบวัดด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม นักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม นักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และแบบวัดทักษะด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม นักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพิจารณาความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้ 1) รองศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร 2) รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร.สุซอรุณ วงษ์ทิม และ 3) อาจารย์ ดร.จวีร์รัตน์ นิลจันทิกให้นักศึกษาตอบ ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง .67-1.00 ถือว่าใช้ได้ ทุกข้อ หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบวัดให้นักศึกษาจำนวน 800 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายชั้นตอนจาก 10 ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. ศูนย์ฯ ละ 80 คน โดยการให้นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เก็บข้อมูลจากนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ของศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. โดยค่าความเที่ยง .97

ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ค่าความตรงของเครื่องมือ โดยการผู้เชี่ยวชาญ 3 คน หาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่า ดังนี้

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น					
1. ข้าพเจ้าแบ่งปันความรู้ในการเรียนกับเพื่อน นักศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอ ความช่วยเหลือ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าจะรีบ ช่วยเหลือ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. เมื่อข้าพเจ้ากำลังทำงานแล้วมีเพื่อนร่วมงาน เดือดร้อนข้าพเจ้ารีบช่วยเหลืองานของเขา	+1	+1	-1	0.33	ปรับแก้
5. เมื่อเพื่อนรู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอย ปลอบใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ข้าพเจ้าอาสาช่วยผู้อื่นถือของด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ข้าพเจ้าเมื่อมีโอกาสร่วมบริจาคเงินให้ ผู้ด้อยโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ข้าพเจ้าช่วยติวหนังสือที่บ้านเพื่อนด้วยความ เต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	0	+1	+1	0.60	ใช้ได้
10. ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลืองานเพื่อน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการเสียสละเพื่อสังคม					
11. ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมเมื่อมีโอกาส	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม ก่อนออกจากห้อง เสมอ	0	+1	+1	0.60	ใช้ได้
13. ข้าพเจ้าทำหน้าที่รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	+1	+1	0	0.60	ใช้ได้
14. เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณ อื่น ๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ	0	+1	+1	0.60	ใช้ได้
15. ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่าง ๆ ของส่วนรวม ด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
16. ข้าพเจ้าจะตกใจเมื่อมีคนขีดเขียนในที่ห้ามเขียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. ข้าพเจ้าจะแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบสมบัติของส่วนรวมชำรุดเสียหาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18. ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมโดยไม่คิดถึงผลตอบแทน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. ข้าพเจ้าอาสาในการเก็บขยะเพื่อส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม					
21. เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดีช่วยงานต่าง ๆ ของวัด/มัสยิด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด/มัสยิด กวาดลานวัด/มัสยิด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22. ข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23. ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ชุมชนจัดขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24. ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ช่วยทำความสะอาดสถานที่อื่นในชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25. ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26. เมื่อชุมชนขอความร่วมมือข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27. ข้าพเจ้าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะและไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28. ข้าพเจ้าช่วยเก็บขยะรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด	0	+1	0	0.33	ปรับแก้
29. ข้าพเจ้ายินดีช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30. ข้าพเจ้าเข้าร่วมงานที่ชุมชนจัดขึ้นเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้